

Jaarverslag

Vervangingsfonds

Inhoudsopgave

Verslag van het Bestuur	4
1 Doelstellingen	7
2 Toekomst: modernisering van het Vervangingsfonds	8
3 (Premie)opbrengsten en Vervangingskosten	9
Algemeen	9
Ontwikkeling vervangingskosten	13
Vervangingspools	14
4 Het flankerend beleid van het vervangingsfonds	16
Beleidsagenda 2011 en verder	16
Advisering op maat	17
Subsidies: aanvullend pakket en stimulans	20
De belangrijkste producten van het vervangingsfonds	21
Voorlichting en scholing over arbo, verzuim en re-integratie	23
5 Bezwaar en beroep	27
De mogelijkheden	27
Commissie bezwaarschriften	27
De bezwaarschriften	28
Ingediende bezwaarschriften	28
De beroepschriften	30
Intern klachtrecht	30
6 Bedrijfsvoering	31
Kwaliteit bedrijfsvoering en informatievoorziening	31
Doelmatigheid	31
Controles ten behoeve van het Vervangingsfonds	33
Rechtmatigheidscontrole	34
Treasury	34
Governance	35
Personele ontwikkeling	36
7 Organisatie	38
Het Algemeen Bestuur	38
Het Dagelijks Bestuur	40
De Auditcommissie	40

		•	•
8 Jaarrekening	42	•	•
Balans per 31 december 2010 na resultaatverdeling	43		
Rekening van Baten & Lasten	44	•	•
Kasstroomoverzicht over 2010	45		
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2010	46		
Toelichting op de Balans	50	•	•
Toelichting op de rekening van Baten & Lasten	56		
Rekening van Baten & Lasten realisatie versus begroting	60		
Overige gegevens	62	•	•
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	62		
Statutaire regeling resultaat en resultaatbestemming	63		
		•	•
		•	•
		•	•
		•	•
		•	•
		•	•
		•	•

Verlag van het Bestuur

Voor u ligt het verslag van het Bestuur van het Vervangingsfonds over 2010. In dit jaarverslag legt het Bestuur verantwoording af over de activiteiten van het fonds in 2010.

2010 was een jaar waarin het Bestuur een aantal ingrijpende besluiten nam over de toekomstige inrichting van het fonds. Besluiten die door uitspraken van de minister van OCW begin 2011 in een bijzonder daglicht zijn komen te staan. Alvorens daar nader op in te gaan, wordt eerst verslag gedaan van de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven van het fonds in 2010.

Tevens wordt in dit verslag van het Bestuur aandacht besteed aan de activiteiten van het fonds op het gebied van de bestrijding van het ziekteverzuim, aan de rechtmatigheid van de uitgaven van het fonds en aan de governance.

De financiële positie van het fonds

Alle schoolbesturen in het Primair Onderwijs zijn bij wet verplicht aangesloten bij het Vervangingsfonds. Deze besturen kunnen – in geval van afwezigheid van medewerkers – de loonkosten van de vervangers bij het fonds declareren.

De meest voorkomende reden van afwezigheid is ziekteverzuim; naast de vervangingskosten wegens ziekteverzuim vergoedt het fonds ook de vervangingskosten bij zwangerschaps- en bevallingsverlof en bij enkele rechtspositionele verlofgronden. Niet voor alle afwezige medewerkers kunnen de vervangingskosten bij het fonds worden gedeclareerd; dat geldt alleen voor die medewerkers die voor de invoering van de lumpsum-financiering door het Rijk werden bekostigd. In het jaarverslag wordt dit verder aangeduid als de verplichte verzekering.

Er is echter ook sprake van een vrijwillige verzekering bij het Vervangingsfonds. Dat betreft personeelsleden die voor de invoering van de lumpsum-financiering voor eigen rekening van het schoolbestuur kwamen. Die personeelsleden kon een schoolbestuur bij het fonds onder de vrijwillige verzekering brengen.

Circa 75% van de schoolbesturen heeft hiervoor gekozen.

Uit de in dit jaarverslag gepresenteerde cijfers komt duidelijk een toename van de vervangingsuitgaven naar voren. Deze uitgaven zijn in 2010 ten opzichte van 2009 gestegen met € 21,6 mln., namelijk van € 367,5 mln. tot € 389,1 mln.

Bij die stijging van de uitgaven speelt de toename van het ziekteverzuim in het Primair Onderwijs duidelijk een rol. Na jaren van daling van dat verzuim, en stabilisatie in de laatste periode, is er nu duidelijk sprake van een trendbreuk. Het verzuim neemt weer toe.

Die negatieve trend doet zich zowel voor bij het onderwijspersoneel (OP) als het onderwijs ondersteunend personeel(OOP), waarbij dient te worden opgemerkt dat dat het ziekteverzuim bij het OOP al sinds jaar en dag op een hoger niveau ligt dan dat van het OP.

Ter financiering van de vervangingskosten heft het Vervangingsfonds een premie bij de aangesloten schoolbesturen. Voor de verplichte verzekering bedroeg die

premie 7,56% in 2010; in het verslagjaar werd de premie voor de vrijwillige verzekering verhoogd van 6% naar eveneens 7,56%.

In totaal werd in 2010 € 372,8 mln. aan premies door het fonds geïnd.

Per saldo was er in 2010 derhalve sprake van een exploitatietekort van € 16,3 mln., hetgeen voor € 12,9 mln. werd veroorzaakt door de verplichte verzekering en voor € 3,4 mln. door de vrijwillige verzekering.

Het exploitatietekort bij zowel de verplichte als de vrijwillige verzekering is ten laste gebracht van de reserves voor die verzekeringsvormen. De reserve voor de verplichte verzekering is daardoor weliswaar afgenomen tot € 36 mln., maar bevindt zich ultimo 2010 nog steeds boven het maximum (zijnde € 22,6 mln.) van de met het ministerie van OCW afgesproken bandbreedte.

De vrijwillige verzekering echter duikt steeds verder in de rode cijfers. En dat ondanks het feit dat de premie voor die verzekering de afgelopen jaren telkenmale is verhoogd (van 4,7% ultimo 2008 naar 7,56% ultimo 2010).

Nog in het verslagjaar heeft het Bestuur besloten die premie per 1 januari 2011 verder te verhogen.

Het Bestuur heeft medio 2011 besloten dat het tekort bij de vrijwillige verzekering binnen een afzienbare termijn dient te worden weggewerkt en in dat kader is de premie per 1 augustus 2011 wederom verhoogd.

Bestrijding ziekteverzuim

De activiteiten van het Vervangingsfonds op het gebied van de bestrijding van het ziekteverzuim worden door het scholenveld al jaren hogelijk gewaardeerd. Er wordt door schoolbesturen veel gebruik gemaakt van de subsidies van het fonds, en de regio-adviseurs en re-integratiedeskundigen van het fonds zijn graag geziene gasten op school.

In het begin van het verslagjaar bevond het ziekteverzuimpercentage in het Primair Onderwijs zich op een historisch laag niveau maar, zoals eerder opgemerkt, werd daarna een stijgende trend in dat verzuim zichtbaar.

Met als doelstelling het ziekteverzuim weer omlaag te dringen, is door het fonds het project Intensivering Aanpak Ziekteverzuim in het leven geroepen. Met dat project worden positieve resultaten geboekt bij de scholen die er aan meewerken. Een evaluatie zal moeten uitwijzen of die resultaten blijvend zijn, of de met het project gemaakte kosten op termijn opwegen tegen de baten en of derhalve “uitrol” van het project over het hele scholenveld wenselijk en mogelijk is..

Rechtmatigheid

Vervangingsdeclaraties die door schoolbesturen niet conform de vigerende reglementen van het Vervangingsfonds worden ingediend, worden door het fonds als onrechtmatig aangemerkt. Als deze declaraties al zijn uitbetaald, dan vindt er terugvordering plaats. Die terugvordering wordt verhoogd met een administratieve heffing voor schoolbesturen die al eerder onrechtmatige declaraties hebben ingediend. Sedert 2007 bevindt het onrechtmatigheidspercentage van de ingediende declaraties zich ver boven de door het Bestuur van het fonds vastgestelde norm van 1% van de totale uitgaven van het fonds.

De in de afgelopen jaren door het Bestuur van het Vervangingsfonds genomen maatregelen op het gebied van preventie, controle, verduidelijking en aanscherping

van regelgeving en normering hebben nog onvoldoende effect gehad. Door de accountant van het fonds wordt namelijk pas een zogenaamde goedkeurende rechtmatigheidsverklaring afgegeven als dat percentage zich onder de 1% bevindt. Daarvan is op dit moment absoluut nog geen sprake.

Governance

Ter versterking van de governance heeft het Bestuur besloten om de Auditcommissie uit te breiden met twee externe leden. Er is een profielschets opgesteld en er zal worden gezocht naar kandidaten die aan dat profiel beantwoorden. Tevens heeft het Bestuur aanleiding gezien een regeling melding misstanden in het leven te roepen. Deze regeling schept duidelijkheid zowel voor de medewerkers van het fonds als voor andere belanghebbenden welke weg dient te worden gevolgd bij het melden van misstanden (een door de melder gesignaleerde opzettelijke benadeling van het fonds) en hoe deze meldingen vervolgens door het fonds worden behandeld.

Herziening van het stelsel

In het verslagjaar heeft het Bestuur besloten dat het vervangingsstelsel dient te worden gemoderniseerd door de introductie van een eigen risico-dragerschap voor de kosten van vervanging. De invoering zal plaatsvinden via een gefaseerde aanpak, te beginnen in augustus 2011 voor grote schoolbesturen en vervolgens voor middelgrote besturen in augustus 2012.

Na afloop van het verslagjaar heeft de minister van OCW tot twee maal toe in een overleg met de Tweede Kamer verklaard dat zij voornemens is de wettelijk verplichte aansluiting van schoolbesturen bij het Vervangingsfonds op te heffen. De vraag is of hier geen sprake is van twee tegenstrijdige ontwikkelingen. De minister heeft haar voornemen inmiddels in een brief d.d. 8 juli 2011 aan de Tweede Kamer verder uitgewerkt. Daarbij heeft zij opgemerkt dat de eerste fase van de moderniseringsplannen van het fonds – eigen risicodragerschap voor de grote schoolbesturen m.i.v. 1 augustus 2011 – past binnen haar plannen. Op de korte termijn is er dus geen sprake van tegenstrijdigheid.

Om te kunnen beoordelen wat de consequenties zijn voor de overige moderniseringsplannen van het fonds, dient te worden afgewacht wat de beraadslagingen in de Tweede Kamer en het verdere wetgevingstraject zullen opleveren.

Namens het Algemeen Bestuur van het Vervangingsfonds,

Mr. P.H. Holthuis
Voorzitter

1 Doelstellingen

De continuïteit van het onderwijs is er mee gebaat om ziek of afwezig personeel zo snel en zo volledig mogelijk te vervangen.

Het Vervangingsfonds betaalt de salariskosten van vervangers in het Primair Onderwijs. Hiermee voorkomt het Vervangingsfonds dat financiële overwegingen voor schoolbesturen een drempel vormen om in de noodzakelijke vervanging te voorzien.

De belangrijkste oorzaak van afwezigheid (en reden voor vervanging) is ziekteverzuim van het onderwijspersoneel. Verlaging van het ziekteverzuim draagt daardoor bij aan vermindering van de vervangingskosten.

De beleidsdoelstellingen van het Bestuur van het Vervangingsfonds zijn daarom:

- Schoolbesturen financieel in staat stellen om in de noodzakelijke vervanging te voorzien.
- Terugdringen van het ziekteverzuim van de medewerkers in het Primair Onderwijs via de bevordering van verzuim- en arbeidsomstandighedenbeleid op de scholen.

Bij de vormgeving van die beleidsdoelstellingen hanteert het Bestuur van het fonds de volgende uitgangspunten:

- voorop staat de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van scholen.
- schoolbesturen) dragen echter gezamenlijk het risico van vervangingskosten (solidariteit en verevening van kosten)
- het Vervangingsfonds dient maatwerk te leveren voor scholen.

2 Toekomst: *modernisering van het Vervangingsfonds*

Het Bestuur van het Vervangingsfonds heeft in 2010 besloten tot een ingrijpende stelselherziening: de introductie van eigen risicodragerschap voor grote en middelgrote schoolbesturen bij de kosten van vervanging.

In het verslag van het Bestuur is reeds de vraag opgeworpen hoe die herziening zich verhoudt tot de plannen van de minister om de wettelijk verplichte aansluiting van schoolbesturen bij het fonds op te heffen. Plannen die bekend zijn geworden na afloop van het verslagjaar.

Op de korte termijn is er – volgens de minister en ook volgens het Bestuur van het fonds – geen sprake van tegenstrijdigheid. Hoe e.e.a. zich op de lange termijn zal ontwikkelen hangt geheel af van de uitkomsten van de beraadslagingen in de Tweede Kamer over deze materie.

3 (Premie)opbrengsten en vervangingskosten

Algemeen

Ter financiering van de vervangingskosten die schoolbesturen in rekening brengen heeft het Vervangingsfonds een tweetal inkomstenbronnen:

- premies
- WAO-middelen

Het Vervangingsfonds hanteert tevens een systeem van premiedifferentiatie. Na afloop van een schooljaar is de verhouding tussen de afgedragen premie (verplicht en vrijwillig) en de ingediende declaraties wegens ziektevervang van belang. Deze verhouding bepaalt namelijk of besturen in aanmerking komen voor premie-restitutie of dat besturen een toeslag zijn verschuldigd.

De uitkomsten van de jaarlijkse premiedifferentiatie laten zich moeilijk voorspellen omdat het individuele declaratiegedrag van schoolbesturen hierbij een belangrijke rol speelt. Ook tussentijdse premiewijzigingen zijn van invloed op de premiedifferentiatie.

Ontwikkelingen in het boekjaar

Het Vervangingsfonds heeft in feite drie afzonderlijke premies, te weten voor de reguliere vervanging, voor het zogenaamde gedecentraliseerde verlof en voor de vrijwillige verzekering. Deze drie premies dienen kostendekkend te zijn.

In het premiebeleid bestaan echter wel verschillen. Zo is het beleid bij de reguliere vervanging gericht op het in stand houden van een solvabiliteitsreserve met een omvang (en een bepaalde bandbreedte) die is neergelegd in de met het ministerie van OCW overeengekomen beheersovereenkomst. Bij het gedecentraliseerd verlof is het beleid erop gericht om ultimo het boekjaar op een reserve van nul uit te komen. Bij de vrijwillige verzekering tot slot wordt gestreefd naar een reservepositie van 5% van de omvang van de jaarlijkse uitgaven.

In het jaar 2010 was er bij de reguliere vervanging sprake van een negatief resultaat en daarmee van een exploitatietekort. Dat tekort is ten laste van de reserve gebracht. De reserve is daardoor afgenomen, maar blijft nog altijd boven het met het ministerie van OCW overeengekomen niveau.

Bij het gedecentraliseerd verlov was, net als in 2009, sprake van een exploitatietekort. Ultimo het boekjaar is sprake van een beperkte negatieve reserve. Het Bestuur besluit in de loop van 2011 of een premieverhoging noodzakelijk is.

De vrijwillige verzekering is het jaar begonnen met een negatieve reserve. Ondanks een premieverhoging per 1 augustus 2010 laat 2010 opnieuw een exploitatietekort zien. De negatieve reserve is toegenomen tot een bedrag van € 18,7 mln. Om te voorkomen dat het tekort verder oploopt is de premie vrijwillig per 1 januari 2011 nogmaals verhoogd.

Samengevat was het boekjaar 2010 een jaar met twee gezichten. Het exploitatietekort bij de verplichte verzekering kon vanuit de reserves worden opgevangen. Ultimo 2010 lag het niveau van die reserve nog steeds boven de met het ministerie van OCW afgesproken bandbreedte van de solvabiliteitsbuffer. Zelfs indien wordt bedacht dat zich in de laatste maanden van 2010 een stijging van de vervangingskosten (waarschijnlijk veroorzaakt door een stijging van het ziekteverzuim) aandienende, vormde dit een geruststellende gedachte. Dit ook met het oog op de vrijwillige verzekering omdat er daardoor per saldo voor het fonds als geheel geen liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen ontstonden.

Gecombineerd vormen die ontwikkelingen echter een teken aan de wand dat in 2011 vermoedelijk ingrijpende maatregelen (op het gebied van de premie) noodzakelijk zullen zijn om dergelijke problemen te voorkomen.

In het vervolg van dit hoofdstuk komen de volgende onderdelen nader aan bod:

- de premie
- het systeem van premiedifferentiatie
- de WAO
- de ontwikkeling van de vervangingskosten uitgesplitst naar soort verzekering en aard van de vervanging
- de vervangingspools.

Premie

Alle schoolbesturen in het PO zijn maandelijks premie aan het fonds verschuldigd. Die premie dient ter dekking van de kosten van vervanging. Het gaat daarbij voornamelijk om vervanging wegens ziekte, maar ook vervanging wegens zwangerschaps- en bevallingsverlov maakt een belangrijk deel uit van de kosten. Schoolbesturen betalen ook een afzonderlijke kostendeekkende premie voor de vervangingskosten van een aantal gedecentraliseerde rechtspositionele verlovgronden.

De premie die het fonds ontvangt bestaat voor een belangrijk deel uit premie ten behoeve van de personeelsleden die onder de verplichte aansluiting vallen. Schoolbesturen hebben echter ook personeelsleden in dienst die niet onder de verplichte aansluiting vallen. Schoolbesturen die daarvoor kiezen, kunnen deze personeelsleden onder de vrijwillige aansluiting van het fonds brengen. In dat geval is het schoolbestuur ook premie verschuldigd voor de vrijwillige verzekering.

Hieronder een overzicht van de geldende premiepercentages in de laatste 3 kalenderjaren:

	01-01 2008	01-02 2008	01-08 2008	01-01 2009	01-08 2009	01-01 2010	01-08 2010
premie verplicht basis	6,86	7,58	7,25	7,25	7,25	6,95	6,95
premie verplicht I-C	0,73	0,73	0,73	0,73	0,43	0,61	0,61
premie verplicht totaal	7,59	8,31	7,98	7,98	7,68	7,56	7,56
premie vrijwillig	3,50	3,50	4,70	5,00	6,00	6,00	7,56

De premie vrijwillig is de laatste jaren steeds verhoogd. Die verhoging was nodig omdat de doelgroep vrijwillig verzekerden voor wat betreft de samenstelling is gewijzigd na invoering van de lumpsum en het zogenaamde bevroeringsmodel. Van oudsher bestond de doelgroep voornamelijk uit onderwijsondersteunend personeel (kosten vervanging relatief laag, mede als gevolg van wachttijden) maar door het bevroeringsmodel is ook veel onderwijzend personeel in de vrijwillige verzekering gestroomd.

Ondanks deze verhogingen is de negatieve reserve bij de vrijwillige verzekering, zoals al eerder opgemerkt, verder toegenomen. Dit heeft ermee te maken dat een nadere analyse heeft uitgewezen dat de premiestelling vrijwillig vanaf 2007 structureel te laag is geweest.

Zie verder bij ontwikkeling van de vervangingskosten.

Het aantal besturen dat gebruik maakt van de mogelijkheid personeel vrijwillig aan te sluiten bij het Vervangingsfonds is vrij constant, zeker gelet op het feit dat het aantal schoolbesturen voor PO in absolute zin afneemt. Zie onderstaand overzicht.

	eind 2007	eind 2008	eind 2009	eind 2010
aantal besturen met vrijwillige aansluiting	1025	1006	974	964

Overigens neemt het aantal personeelsleden dat niet onder de verplichte aansluiting valt af. Dit is het gevolg van het besluit van het Bestuur om alle nieuwe aanstellingen vanaf 1 januari 2009 onder de verplichte aansluiting te laten vallen.

Vervangingsbijdrage differentiatiesysteem (VDS)

In artikel 4 van het Reglement is een aantal bepalingen opgenomen met betrekking tot het systeem van premiedifferentiatie. Dit systeem beoogt besturen te prikkelen (meer) aandacht te besteden aan het ziekteverzuim. Het systeem komt er in het kort op neer dat besturen die meer ziektevervanging declareren dan premie afdragen, een toeslag (malus) zijn verschuldigd. Daar staat dan tegenover dat besturen die (beduidend) minder ziektevervanging declareren dan premie afdragen, in aanmerking komen voor premierestitutie (bonus).

De verhouding tussen ziektevervanging en premie wordt na afloop van het schooljaar nagegaan op basis van de gegevens over het voorafgaande schooljaar. Die verhouding bepaalt in welke trede het bestuur valt en daarmee ook of een toeslag is verschuldigd, dan wel recht bestaat op premierestitutie.

In onderstaande tabel is de trede-indeling weergegeven zoals vastgesteld op basis van de ziekteverklaringen en de premie over het schooljaar 2009/2010.

Trede	PO aantal	PO bedrag
-2	411	-€423.911
-1	336	-€031.010
0	295	€0
1	52	€1.071.223
2	39	€075.302
3	35	€1.209.915
4	25	€42.635
5	19	€80.182
6	4	€100.449
	1216	-€375.215

Uit de tabel blijkt dat 747 besturen (ruim 61%) in aanmerking komen voor premierestitutie tot een totaalbedrag van € 6.454.921, terwijl 174 besturen (ruim 14%) een toeslag moeten betalen tot een totaalbedrag van € 5.079.706. Voor de overige 295 besturen heeft de treden indeling geen financiële consequenties.

Een vergelijking van de uitkomsten van dit jaar met die van vorig jaar leert dat thans minder besturen in aanmerking komen voor premierestitutie en meer besturen een toeslag zijn verschuldigd. De oorzaak hiervoor ligt in toegenomen vervangingskosten.

WAO-middelen

Vanaf de datum van oprichting van het Vervangingsfonds maken de uitkeringen wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid (WAO) deel uit van de financiering van het fonds. In het begin was nog sprake van een substantiële bron van inkomsten. Na afschaffing van de WAO zijn de opbrengsten sterk gedaald. In 2008 bedroegen de WAO-inkomsten nog € 4,9 mln., in 2009 was sprake van WAO-inkomsten tot een bedrag van € 4,1 mln. en over 2010 is een bedrag van ongeveer € 3,0 mln aan WAO-gelden ontvangen.

Ontwikkeling vervangingskosten

De kosten van vervanging zijn in 2010 toegenomen. Zie onderstaande tabel voor de ontwikkeling van de vervangingskosten.

bedragen in mln. €	2007	2008	2009	2010
Vervanging regulier	€76.609	€68.208	€85.109	€08.302
Gedecentraliseerd verlof	€9.777	€5.869	€6.793	€8.795
Vervanging vrijwillig	€0.874	€7.954	€5.599	€1.966
Totaal	€27.260	€32.031	€67.501	€89.093

De ontwikkeling ten aanzien van de reguliere vervanging en gedecentraliseerd verlof is met name te verklaren door beëindiging van het zogenaamde bevestigingsmodel per 1 januari 2009. Alle nieuwe aanstellingen vanaf die datum vallen per definitie onder de verplichte aansluiting. Daarmee neemt de populatie van verplicht verzekerden toe en ook de kosten gemoeid met de vervanging van afwezig personeel.

De beperkte daling van de kosten gemoeid met de vervanging van vrijwillig verzekerd personeel is ook hierdoor te verklaren. De populatie vrijwillig verzekerden neemt immers slechts af door ontslag, pensionering of overlijden.

Aard van de vervanging

Verplichte verzekering

Ziekte is de meest voorkomende reden voor vervanging onder de verplichte verzekering. Hiermee houdt 71,95% van alle kosten verband. Ook met de vervanging wegens zwangerschaps- en bevallingsverlof is een aanzienlijk deel van de kosten gemoeid (16,77 %). Daarna volgen (kort) buitengewoon verlof imperatief (5,44 %), overig buitengewoon verlof (2,89 %) en schorsing (2,60 %) als redenen voor vervanging.

Vrijwillige verzekering

Dezelfde analyse bij de vrijwillige verzekering toont aan dat met name het aandeel ziektevervangings lager uitvalt (61,50 %) en dat het aandeel zwangerschaps- en bevallingsverlof beduidend hoger is (28,05 %). Voor de overige redenen van vervanging zijn er weinig verschillen tussen de verplichte en vrijwillige verzekering.

De verschillen als het gaat om ziektevervangings en zwangerschaps- en bevallingsverlof zijn te verklaren uit verschillen in de doelgroep en in de regelgeving. Hoewel de doelgroep van vrijwillig verzekerden wat betreft samenstelling steeds meer overeenkomsten vertoont met de doelgroep verplicht verzekerden, bestaat de doelgroep vrijwillig verzekerden nog steeds uit wat meer onderwijsondersteunend personeel waarvoor bij vervanging een zekere wachttijd geldt. Ook ligt de gemiddelde leeftijd van de doelgroep vrijwillig verzekerden wat lager. Dit verklaart de lagere kosten wegens ziektevervangings en geeft ook de verklaring voor het hogere

aandeel wegens zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Vergelijking van beide verzekeringsvormen geeft het volgende beeld:

Tabel 4.1 Afwezigheidsgronden bij verplichte en vrijwillige verzekering

	verplicht	vrijwillig
Ziekte	71,95	61,5
Kort buitengewoon verlof impe-ratief	5,44	5,48
Overig buitengewoon verlof	2,89	2,69
Zwangerschaps- en bevallingsverlof	16,77	28,05
Schorsing	2,6	1,93
Overig	0,35	0,35
Totaal	100	100

Vervangingspools

Ruim 30% van alle besturen maakt gebruik van een vervangingspool als bedoeld in artikel 18 van het Reglement Vervangingsfonds. De meeste besturen hebben een eigen pool, maar er zijn ook enkele besturen die een pool beheren in een samenwerkingsverband.

Hieruit blijkt duidelijk dat een vaste pool van vervangers in een behoefte voorziet. Het bestuur beschikt daarmee over vervangers die vertrouwd zijn met de scholen, die in de regel een vast dienstverband hebben en die weten waar ze aan toe zijn.

Met de inzet van poolers is in 2010 een bedrag gemoeid van € 53,5 mln. Dit betekent dat bijna 14% van alle vervangingskosten is toe te rekenen aan de pools.

Het Vervangingsfonds bekostigt poolers het hele jaar volledig. Wel is in artikel 18 van het reglement bepaald dat personeel benoemd in de pool, voor tenminste 98% van de beschikbare tijd voor door het Vervangingsfonds bekostigde vervanging moet worden ingezet. Bij niet halen van dit inzetpercentage, dient het bestuur het verschil tussen 98% van de netto-loonkosten van de pooler en de netto-loonkosten gemoeid met de feitelijke inzet, aan het Vervangingsfonds terug te betalen.

Naast de declaratie ontvangt het Vervangingsfonds periodiek (na ieder kwartaal) een verantwoording betreffende de inzet van de poolers. Op basis van deze verantwoordingen is nagegaan in welke mate poolers in het schooljaar 2009-2010 zijn ingezet voor vervanging. Het gewogen gemiddelde inzetpercentage voor vervanging bedroeg 89 %. Dat is iets lager dan het gewogen gemiddelde van vorig jaar, te weten 90%.

Vanwege het niet halen van het minimale inzetpercentage zijn vorderingen ingesteld tot een totaalbedrag van € 4,177 mln. (vorig jaar bedroeg de vordering € 1,672 mln.). De forse stijging is vooral toe te schrijven aan het feit dat voor de meeste besturen toen nog een minimaal inzetpercentage van 95% gold. Inmiddels is dat dus voor alle besturen met een pool 98%.

Onderstaand een overzicht van het aantal besturen dat deelneemt aan een pool op verschillende peildata.

	ultimo 2008	ultimo 2009	ultimo 2010
aantal besturen dat deelneemt aan pool	260	390	383

4 Flankerend beleid van het Vervangingsfonds

Naast de in het vorige hoofdstuk beschreven taak tot financiering van de vervangingskosten, verricht het fonds tal van ondersteunende activiteiten die eveneens zijn ingegeven door de centrale doelstelling een bijdrage te leveren aan de continuïteit van het Primair Onderwijs. De doelstelling van dit flankerend beleid is tweeledig:

- Het invulling geven aan centrale afspraken van sociale partners om besturen en scholen en hun medewerkers in het Primair Onderwijs te faciliteren in het vormgeven van hun eigen verantwoordelijkheid rond arbo, verzuim en re-integratie (AVR), zowel in preventieve als in curatieve zin;
- Het in aanvulling hierop bijdragen aan de schadelastbeperking in vervangingskosten, c.q. terugdringen van ziekteverzuim in het Primair Onderwijs via gerichte (decentrale) ondersteuning van scholen en medewerkers.

De ondersteunende activiteiten van het Vervangingsfonds mogen met recht succesvol worden genoemd. Er is de afgelopen jaren een infrastructuur opgebouwd waarin veel kennis is samengebracht, instrumenten zijn ontwikkeld en een netwerk van adviseurs is ingericht die scholen en medewerkers 'op maat' kunnen begeleiden. Gezien de in het algemeen zeer positieve evaluaties mag worden geconcludeerd dat het Vervangingsfonds met de activiteiten van het flankerend beleid goed aansluit bij de behoefte van het scholenveld.

Beleidsagenda 2011 en verder

Hoewel de waardering vanuit het onderwijsveld voor diverse activiteiten van het flankerend beleid van het fonds groot is, is het bij tijd en wijle van belang om deze activiteiten te (her)bezien vanuit de primaire doelstellingen en de veranderde omgeving. Om dit mogelijk te maken, is in 2010 een interne werkmis­sie voor het flankerend beleid van de fondsen ontwikkeld. Aansluitend op deze werkmis­sie is het Beleidsplan 2011 en verder opgesteld waarin deze werkmis­sie is vertaald naar ambities, activiteiten en werkwijze.

De belangrijkste ambities die in het beleidsplan geformuleerd staan zijn de volgende:

- Gezien worden als de autoriteit op het gebied van verzuimpreventie binnen het Primair Onderwijs door schoolbesturen en sociale partners en doorontwik­kelen tot kenniscentrum verzuim met de bijhorende zichtbaarheid;
- Een beweging te maken van reactief (richten op scholen met hoogverzuim) naar preventief (ter voorkoming van verzuim).

Deze ambities dienen tot uitdrukking te komen in activiteiten en werkwijze.

Voor de komende jaren betekent dit voor het flankerend beleid:

- Intensiveren van de kernactiviteiten op de beleidsterreinen¹ waar het Vervangingsfonds als natuurlijke partner (wil) worden gezien door schoolbesturen en sociale partners;
- Meer aansluiten bij de actuele problemen in het Primair Onderwijs vanuit bewustwording van de eigen rol en de rol van anderen. Hierbij meer samenwerking zoeken met andere organisaties.

Voor de te ondernemen activiteiten en de rol die het Vervangingsfonds daarin vervult, is een toetsingskader geformuleerd. Het toetsingskader houdt in dat een uit te voeren activiteit aan minimaal twee van de onderstaande voorwaarden dient te voldoen:

- Het moet bijdragen aan het beperken van de schadelast
- Er is geen andere partij in de markt die het initiatief oppakt
- Het initiatief heeft een aanjagende werking
- Het initiatief moet een (potentieel) groot bereik hebben.

Advisering op maat

Voor het Vervangingsfonds zijn – in samenwerking met het Participatiefonds – vijftien regioadviseurs werkzaam die het schoolmanagement adviseren en zo nodig begeleiden op het terrein van arbo, verzuim en re-integratie. Bestuurders, schooldirecteuren en personeelsfunctionarissen benaderen de regioadviseur met vragen over het te voeren verzuimbeleid, het levensfasebewust personeelsbeleid of onderzonden problemen ten aanzien van het welzijn van de medewerkers.

Afhankelijk van de aard en omvang van de problematiek, zal de adviseur ofwel doorverwijzen naar gespecialiseerde zorgverleners, ofwel zelf een (in de regel kortdurend) begeleidingstraject verzorgen.

Naast regioadviseurs beschikt het fonds over acht re-integratiedeskundigen. Deze adviseren werkgevers en werknemers bij vastgelopen re-integratietrajecten. Wil de re-integratie van langdurig zieken om welke reden dan ook niet van de grond komen of stagneren, dan kunnen zowel de werkgever als de zieke werknemer een onafhankelijk advies vragen aan de re-integratiedeskundige. Op basis van gesprekken met beide partijen helpt de adviseur met het vaststellen van een nieuw en realistisch re-integratieplan.

Voorop staat dat de schoolorganisatie zelf verantwoordelijk is voor de genoemde beleidsterreinen. De deskundigen van het Vervangingsfonds adviseren en begeleiden, maar nemen geen taken van het schoolmanagement over. Zo ligt de uitvoering van het re-integratieplan niet bij de deskundige van het fonds, maar bij de werkgever en de werknemers zelf.

¹ Arbo, verzuim, re-integratie en personeelsbeleid als het gaat over AVR, daarnaast mobiliteit, leeftijdsbewust personeelsbeleid, taak- en ontslagbeleid.

Ook de besluitvorming en implementatie van AVR-verbeterprojecten is een zaak van de scholen zelf. De adviseurs zijn er voor alle scholen en schoolbesturen in het Primair Onderwijs. De onderstaande tabel laat zien hoeveel schoolbesturen en scholen jaarlijks de regioadviseurs en re-integratiedeskundigen gezamenlijk bereiken.

Tabel 4.2 Aantal benaderde organisaties door regioadviseurs en re-integratiedeskundigen

	2010	2009
Schoolbesturen	821	850
- waarvan éénpitter ²	211	221
Scholen	2.783	2.558
Arbodiensten	41	44
Zorgverleners	419	332
Overig	81	76

Het afgelopen jaar hebben de adviseurs met 821 besturen contact³ gehad (= 68%). Dat kan zijn met het bestuur zelf, met het bovenschools management of met een school die onder het desbetreffend Bestuur valt. Meer dan 90% van alle meerpitterbesturen⁴ heeft in 2010 contact gehad met een adviseur, maar ook 37% van alle éénpitters. Jaarlijks bereiken de adviseurs ongeveer een derde van alle scholen.

Regioadviseurs

Sommige organisaties hebben slechts een enkel contact met één van de adviseurs, andere hebben gedurende het jaar verscheidene malen overleg, bijvoorbeeld als onderdeel van een wat langer durend begeleidingstraject. Onderstaande tabel geeft het aantal contacten van de regioadviseurs weer.

Tabel 4.3 Aantal contacten regioadviseurs naar soort organisatie

	2010		2009	
	aantal	in %	aantal	in %
Bestuur/school	4123	88%	4.419	91%
Arbodiensten	32	1%	53	1%
Zorgverleners	363	8%	286	6%
Overig	170	4%	107	2%
Totaal	4688	100%	4.865	100%

² = schoolbestuur voor één school

³ Onder een contact wordt verstaan iedere vorm van bezoeken, de telefonische en de e-mail consulten, die ieder voor zich meer dan 15 minuten in beslag nemen en die een inhoudelijk karakter hebben. Ook trainingen, workshops en voorlichting- en netwerkactiviteiten worden als een contact beschouwd.

⁴ = schoolbestuur voor meerdere scholen

Jaarlijks vindt een evaluatieonderzoek plaats naar de ondersteuning door de regioadviseurs. De waardering voor het werk van de regioadviseurs blijft onverminderd groot. In 2010 bedroeg het gemiddelde rapportcijfer voor de dienstverlening, evenals in 2009, een 8,4.

Project Intensivering Aanpak Ziekteverzuim

Per 1 april 2009 is het aantal adviseurs uitgebreid met een zestal AVR-adviseurs (AVR = Arbo, Verzuim en Re-integratie). Deze adviseurs zijn tijdelijk voor het Vervangingsfonds werkzaam in verband met het project 'Intensivering Aanpak Ziekte-verzuim'. Het Bestuur heeft in 2008 tot dit project besloten met als doel het ziekteverzuim met nog eens 0,5 procentpunt te laten dalen in vier jaar tijd. Op deze manier zou in het Primair Onderwijs structureel een besparing van € 25 mln. euro aan vervangingskosten kunnen worden gerealiseerd.

De AVR-adviseurs bieden ondersteuning aan ongeveer 180 schoolbesturen die relatief veel bij het fonds declareren wegens ziekte en dus een toeslag hebben moeten betalen in het kader van de VDS (zie hoofdstuk 3). De begeleiding beslaat het terrein van arbo, verzuim en re-integratie. Naast beleidsondersteuning stimuleren de adviseurs het schoolmanagement om zich verder te bekwamen op het gebied van verzuim en re-integratie, communicatievaardigheden, leiderschap, integraal personeelsmanagement en preventie. Ook deelname aan het project PO-Actief – waarover later in dit hoofdstuk meer – is onderdeel van hun aanbod.

Re-integratiedeskundigen

Biedt het Vervangingsfonds met de regioadviseurs en de AVR-adviseurs ondersteuning aan het schoolmanagement, de re-integratiedeskundigen adviseren concreet over de mogelijkheden om vastgelopen re-integratietrajecten van individuele medewerkers weer “los” te trekken. In 2010 waren acht re-integratiedeskundigen voor het Vervangingsfonds actief.

In het verslagjaar is voor 670 werknemers een beroep gedaan op een re-integratiedeskundige in de zin dat er een aangepast plan van aanpak is opgesteld. Dat zijn 137 trajecten meer dan het jaar ervoor (+ 26 %)

Tabel 4.4 Aantal contacten re-integratiedeskundigen naar soort organisatie

	2010		2009	
	aantal	in %	aantal	in %
Bestuur/school/werknemer	3191	94%	2.515	94%
Arbodiensten	23	1%	29	1%
Zorgverleners	176	5%	125	5%
Overig	8	0%	17	1%
Totaal	3398	100%	2.686	100%

Alhoewel een deel van de werknemers aan het einde van het begeleidingstraject nog (deels) ziek is, re-integreert een groot deel van de werknemers uiteindelijk (deels) bij de eigen werkgever.

De re-integratiedeskundigen hebben zich meer en meer ontwikkeld als de specialist bij lastige verzuimcasuïstiek in het Primair Onderwijs. Dat betekent dat ook los van de feitelijke trajecten, regelmatig contact is met de (grotere) werkgevers over verzuimzaken. Bovenstaande tabel 4.3 geeft een overzicht van het aantal contacten van de re-integratiedeskundigen.

De waardering voor het werk van de re-integratiedeskundige is groot. Werkgevers geven gemiddeld een rapportcijfer 8,2 en ook werknemers zijn zeer positief met een gemiddeld cijfer van 8,0.

Arbo Adviescentrum Primair Onderwijs

Het scholenveld kan niet alleen terecht bij adviseurs in de regio, voor meer algemene vragen is er de centrale adviesdesk onderwijs die telefonisch en per e-mail is te benaderen. Aanvankelijk uitsluitend gericht op re-integratievraagstukken, heeft deze adviesdesk zich meer en meer ontwikkeld tot een adviescentrum voor allerlei arbo-vraagstukken. In 2010 is dan ook besloten de naam en positionering van de Re-integratie Adviesdesk Onderwijs te wijzigen. De adviesdesk heet nu Arbo Adviescentrum Primair Onderwijs. Het blijkt dat voor vragen op het gebied van re-integratie advisering ter plekke vaak beter recht doet aan de specifieke situatie. Vragen over arbeidsomstandigheden, zoals vragen naar aanleiding van de later in dit hoofdstuk beschreven Arbomeester en Arbocatalogus, zijn echter uitstekend via telefoon of e-mail te beantwoorden. In 2010 zijn in totaal 1541 telefonische adviezen verstrekt. In vergelijking met 2009 is dat een toename van 10%.

Subsidies: Aanvullend Pakket en Stimulans

In het verlengde van de dienstverlening door de regioadviseurs en de AVR-adviseurs enerzijds, en de re-integratie-deskundigen anderzijds, beschikt het Vervangingsfonds over twee subsidieregelingen om eventuele knelpunten met behulp van externe dienstverleners op te lossen. Met de subsidie Aanvullend Pakket biedt het Vervangingsfonds ondersteuning aan scholen die aantoonbare problemen hebben met de arbeidsomstandigheden of kampen met een hoog ziekteverzuim. De subsidie Stimulans is in te zetten voor extra activiteiten om de re-integratie te bespoedigen.

In 2010 zijn 800 aanvragen voor de subsidie Aanvullend Pakket ontvangen. Dat zijn er 50 minder dan in 2009. Het aantal aanvragen Stimulans is echter aanzienlijk toegenomen. In het verslagjaar zijn daarvoor 636 aanvragen ontvangen (in 2009: 407). Deze toename is te verklaren door een toegenomen bekendheid van de subsidieregeling en een verruiming van de subsidiemogelijkheden (tweede spoor trajecten).

De belangrijkste producten van het Vervangingsfonds

In de afgelopen jaren heeft het Vervangingsfonds diverse producten ten behoeve van het onderwijsveld ontwikkeld. Voorbeelden daarvan zijn arbobeleidsplannen, verzuimbeleidsplannen en verzuimprotocollen. Met deze en andere producten heeft het schoolmanagement in het Primair Onderwijs makkelijk toegang tot actuele informatie en hoeft ook niet iedere school opnieuw het wiel uit te vinden. Onderstaand volgt een toelichting op de belangrijkste producten.

Arbomeester

Met internet volledig ingebed in onze samenleving, heeft het Vervangingsfonds steeds meer producten digitaal beschikbaar gemaakt. Eén van de kernproducten is de Arbomeester, een instrument waarmee scholen in het Primair Onderwijs zelfstandig aan de slag kunnen met het inventariseren en analyseren van arborisico's en het ontwikkelen en uitvoeren van een daarop afgestemd beleid. De Arbomeester is geschikt om uitvoering te geven aan de wettelijk verplichte Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) en is erkend als branche-RI&E voor het Primair Onderwijs.

Via www.arbomeester.nl kan de verantwoordelijke in de school, bijvoorbeeld de arbocoördinator of de preventiemedewerker, inventarisatielijsten invullen om zo de arborisico's in kaart te brengen. Dat is de basis van de RI&E. Vervolgens kan deze verantwoordelijke via deze internettoepassing op basis van de uitkomsten en een risico-classificatie een plan van aanpak en een rapportage ten behoeve van de arbodienst opstellen. Via de site is ook een handboek te downloaden, waarin de kernkwesties van arbo- en verzuimbeleid in het Primair Onderwijs zijn beschreven. In 2010 zijn in totaal 1913 nieuwe RI&E's in de Arbomeester aangemaakt.

Om de scholen te helpen bij het toepassen van de Arbomeester organiseert het Vervangingsfonds regelmatig cursussen voor beginners en gevorderden. In 2010 is in totaal vijf keer een dergelijke training gehouden (gemiddeld rapportcijfer 8,3).

Arbocatalogus

Aanvullend aan de Arbomeester is in 2009 de Arbocatalogus PO beschikbaar gekomen. Op 1 januari 2007 is de Arbowet gewijzigd. De wijziging hield onder andere in dat specifieke afspraken per branche zijn te maken in plaats van één centrale afspraak voor alle sectoren. Dergelijke afspraken moeten dan zijn opgenomen in een zogenoemde Arbocatalogus, die de sociale partners aan de CAO-tafel vaststellen. Deze sociale partners in het Primair Onderwijs hebben de uitvoering van de Arbocatalogus in handen gelegd van het Vervangingsfonds.

De Arbocatalogus geeft op belangrijke arboknelpunten specifieke oplossingen voor het Primair Onderwijs. Zowel de werkgevers als de werknemers uit de sector dragen deze oplossingen. De Arbeidsinspectie heeft deze positief getoetst, waarmee zij aangeeft dat de beschreven oplossingen passen binnen de arbowetgeving. De inspectie op school vindt daarom aan de hand van de Arbocatalogus plaats. De Arbocatalogus is sinds september 2009 beschikbaar via www.arbocataloguspo.nl voor alle scholen en schoolbesturen in het Primair Onderwijs en andere geïnteresseerden.

De Arbocatalogus is in principe nooit af. Er zal voortdurend actualisatie moeten plaatsvinden met mogelijke (andere) oplossingen voor bekende of nieuwe arboknelpunten. Daarom is een Redactieraad opgericht die de actualiteit van de Arbocatalogus bewaakt, nieuwsberichten verzamelt en via de website of een speciale nieuwsbrief relevante informatie verspreidt. De Redactieraad bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, met ondersteuning van het Vervangingsfonds.

De oplossingen in de Arbocatalogus sluiten naadloos aan bij mogelijke knelpunten die zijn te constateren met behulp van de Arbomeester. Op dit moment zijn het echter nog twee aparte internettoepassingen. Om de gebruikersvriendelijkheid verder te bevorderen, is in 2010 een eerste start gemaakt met de integratie van beide systemen. Dat betekent dat meteen bij het constateren van een knelpunt de school kan doorklikken naar de meest voor de hand liggende oplossing.

Verzuimmeester stopt per 1 januari 2013

Een derde 'grote' internettoepassing die door het Vervangingsfonds is ontwikkeld, is de Verzuimmeester. Dit is een ziekteverzuimbeheerssysteem, specifiek toegesneden op het Primair Onderwijs en ook alleen voor het Primair Onderwijs toegankelijk. Scholen kunnen in dit systeem hun ziekteverzuim registreren en vervolgacties inplannen en signaleren. Hierbij gaat het dan zowel om de wettelijk verplichte en ook al voorgeprogrammeerde acties in het kader van de Wet Verbetering Poortwachter, alsmede om acties die voortvloeien uit mogelijk eigen beleid van de school ten aanzien van zieke medewerkers.

Per 1 januari 2013 biedt het Vervangingsfonds de Verzuimmeester niet meer aan. De markt heeft inmiddels – mede door de aanjagende werking van de Verzuimmeester – zijn eigen verzuimsystemen ontwikkeld. De grote nieuwe salarisverwerkers willen hun eigen verzuimsysteem gebruiken. Ze zien daarom af van het ondersteunen van de koppeling van de personeels- en verzuimgegevens met de Verzuimmeester. De besturen die deelnemen aan de Verzuimmeester zijn hierover tijdig geïnformeerd.

PO-actief

In 2008 is gestart met de pilot PO-actief, gericht op het vitaal houden en daarmee voorkomen van uitval van onderwijspersoneel van 45 jaar en ouder. Schoolmedewerkers is gevraagd een vragenlijst in te vullen over werkvermogen (via de internationaal gevalideerde "workability index) en werkbeleving (gebaseerd op de door het Vervangingsfonds ontwikkelde Schoolgezondheidmeter). Op basis van de antwoorden is een betrouwbare indicatie te krijgen of iemand op korte termijn zal uitvallen. Degene waarbij een dergelijk risico bestaat, is uitgenodigd voor een werkbelevingsgesprek. In dat gesprek gaat betrokkene samen met een arbeidsdeskundige na welke activiteiten zijn te ondernemen om mogelijke uitval te voorkomen. Voor deze specifieke interventies is een subsidiebudget beschikbaar. De pilot PO-actief is in 2010 geëvalueerd door een extern onderzoeksbureau. De evaluatieresultaten laten zien dat PO-actief weliswaar bijdraagt aan verbetering van het werkvermogen en werkbeleving, maar dat deze verbeteringen nog niet tot een daling van het ziekteverzuim hebben geleid.

In het project “Intensivering Aanpak Ziekteverzuim”, dat in 2008 is gestart, is PO-actief als één van de integrale activiteiten ingezet om verzuimdaling te realiseren. Schoolbesturen die jaarlijks geselecteerd zijn voor het project, kunnen ook hun onderwijspersoneel van 45 jaar en ouder laten deelnemen aan PO-actief. De adviseurs bespreken de resultaten van de inzet van PO-actief met de project-schoolbesturen om deze te gebruiken voor het ontwikkelen van nieuw beleid. Hierdoor krijgt PO-actief een inbedding in het personeelsbeleid van de project-schoolbesturen en wordt het effect van PO-actief vergroot ten opzichte van de pilot PO-actief. In 2010 is ook het project “Intensivering Aanpak Ziekteverzuim” geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat de project-schoolbesturen meerwaarde zien om alle leeftijdscategorieën deel te laten nemen aan PO-actief omdat het een integrale aanpak van het ziekteverzuim mogelijk maakt. Ook in 2011 en 2012 zal het Vervangingsfonds project-schoolbesturen selecteren voor het project ‘Intensivering Aanpak Ziekteverzuim’. Deze besturen kunnen dan voor al het onderwijspersoneel (dus ook jonger dan 45 jaar) deelnemen aan PO-actief.

Voorlichting en scholing over arbo, verzuim en re-integratie

Het Vervangingsfonds ziet het als een belangrijke taak besturen, scholen en medewerkers te informeren over het bevorderen van arbeidsomstandigheden, de aanpak van ziekteverzuim en de mogelijkheden tot snelle(re) re-integratie. Dat gebeurt door algemene voorlichting via bijvoorbeeld de website, via product-gerichte voorlichting over de diverse producten en diensten die het Vervangingsfonds aanbiedt, maar ook door het aanbieden van trainingen.

Website en Rentree

De website, die het Vervangingsfonds samen met het Participatiefonds verzorgt, is opgebouwd rondom zes themagebieden die het gehele werkterrein van beide fondsen bestrijken:

- Vervanging
- Werkloosheid en re-integratie
- Verzuim en re-integratie
- Personeelsbeleid
- Arbeidsomstandigheden
- Arbodienstverlening.

Het aantal bezoekers en bezoeken is in het verslagjaar vrijwel gelijk geweest als in 2009. Gemiddeld waren er op een dag 177 verschillende bezoekers van de site. De onderstaande tabel laat dat zien.

Aanvullend aan de website brengt het Vervangingsfonds regelmatig digitale nieuwsbrieven uit. In 2010 zijn er daarvan drie verschenen. Vanaf de openingspagina van de site kunnen bezoekers direct doorklikken naar de andere websites van het Vervangingsfonds, het Participatiefonds en de Arbocatalogus.

Tabel 4.5 Bezoekcijfers www.vfpf.nl

	2010	2009
Totaal paginabezoeken	362.865	387.602
Totaal bezoeken	78.510	77.942
Totaal bezoekers	64.773	66.219
Gemiddeld aantal paginabezoeken per dag	994	1.062
Gemiddeld aantal bezoeken per dag	215	214
Gemiddeld aantal bezoekers per dag	177	181

In 2010 is een begin gemaakt met de ontwikkeling van een nieuwe website voor het Vervangingsfonds. De eerste stap in dit traject is het maken van een visie over het informatie- en communicatiebeleid van de fondsen in 2011 en verder.

En vervolgens bepalen welke plaats en taak de nieuwe website hierbij zou moeten innemen. De website zal ook ‘moderniseringsproof’ moeten zijn. De ontwikkeling van de nieuwe website krijgt in 2011 een vervolg.

Naast de informatievoorziening via de website en de digitale nieuwsbrieven publiceert het Vervangingsfonds over belangrijke beleidsonderwerpen en achtergronden via het blad Rentree. Dit blad is een gezamenlijke uitgave met het Participatiefonds en wordt gratis verspreid onder alle scholen en schoolbesturen in het Primair Onderwijs. Evenals in 2009 zijn ook in 2010 vier nummers van Rentree verschenen. Om ook het onderwijspersoneel beter te kunnen bereiken met actuele thema’s rondom AVR, is in 2010, vooralsnog eenmalig, het nieuwe blad [M/V]eerkracht, verschenen. Deze uitgave is door ruim 1000 schoolbesturen voor in totaal meer dan 30.000 exemplaren aangevraagd. Uit deze hoeveelheid bestellingen heeft het Vervangingsfonds geconcludeerd dat [M/V]eerkracht een succes was. Over een eventuele tweede uitgave is nog geen beslissing genomen.

Themagerichte trainingen

Het Vervangingsfonds verzorgt regelmatig trainingen of voorlichtingsbijeenkomsten over een bepaald thema dat schoolleiders of andere betrokkenen in het Primair Onderwijs bezig houdt. Deze worden verzorgd door de eigen adviseurs van het fonds en/of door extern ingehuurde deskundigen

In 2010 zijn vier bijeenkomsten “Levensfasegericht leiderschap” georganiseerd. Leidinggevenden, ook in het onderwijs, hebben dagelijks te maken met heel verschillende medewerkers: man/vrouw, jong/oud(er), met/zonder kinderen. Al die verschillende mensen hebben verschillende wensen. De workshop gaat over de manier waarop leidinggevenden hiermee kunnen omgaan en hoe de ontwikkeling van de medewerkers is te stimuleren.

In het verslagjaar is voor het eerst, in samenwerking met verschillende opleidingsinstituten, een studiedag “Startende Schoolleiders” georganiseerd. De dag is succesvol verlopen. Dergelijke studiedagen voor startende directeuren zullen in de komende jaren zeker een vervolg krijgen.

In 2009 heeft het Vervangingsfonds een cursus en naslagwerk “Binnenmilieu van basisscholen” laten ontwikkelen. Op basis van het cursusmateriaal zijn door de regioadviseurs van het Vervangingsfonds voorlichtingsbijeenkomsten gehouden. In deze bijeenkomsten is informatie verstrekt over de vele aspecten van het binnenmilieu op scholen. De bijeenkomsten bleken echter niet aan de verwachtingen van de deelnemers te voldoen. Daarom is besloten om deze bijeenkomsten niet meer in het aanbod op te nemen.

Sinds de introductie van de preventiemedewerker in de Arboret verzorgt het Vervangingsfonds basis- en vervolptrainingen voor deze groep. Na de hausse in de jaren 2005 en 2006, verzorgt het Vervangingsfonds jaarlijks trainingen voor de nieuwe preventiemedewerkers. In het verslagjaar zijn tien trainingen gegeven (gemiddeld rapportcijfer 8,1).

Voorlichting over arbodienstverlening

In 2009 heeft het Vervangingsfonds besloten de voorlichting over arbodienstverlening en het overleg met de grootste arbodiensten in het Primair Onderwijs op een andere manier vorm te geven. In het verleden zijn in de zogenoemde Raamovereenkomst centrale afspraken met de arbodiensten gemaakt over de mogelijke dienstverlening aan het Primair Onderwijs: het basiscontract integrale arbozorg. Beide partijen hebben besloten deze Raamovereenkomst op te zeggen. De reden hiervoor is dat de inrichting van de arbozorg steeds meer maatwerk is; centrale afspraken passen daar niet meer bij.

Uiteraard blijft het Vervangingsfonds wel voorlichting geven over de wijze waarop goede arbozorg in de school is te organiseren. Ook de producten van het fonds, zoals bijvoorbeeld de Arbomeester, blijven voor de arbodiensten beschikbaar. Het Vervangingsfonds zal begin 2011 een landelijke arbomiddag – “De kracht van uw bevlogenheid” – organiseren voor arbodiensten en re-integratiebedrijven. Voor deze bijeenkomst is accreditatie toegekend en krijgen ondermeer de nieuwste inzichten over bevlogenheid en verzuimpreventie in het onderwijs nadrukkelijk de aandacht. Daarnaast komt de modernisering van het Vervangingsfonds en de wereld van de leerkracht aan bod.

Congres “ Werk in uitvoering”

In het voorjaar heeft het Vervangingsfonds het congres “Werk in uitvoering” georganiseerd. Het congres stond geheel in het teken van werkdruk in het basis- en speciaal onderwijs. De deelnemers hebben kennis gemaakt met verschillende ideeën en ervaringen over het omgaan met werkdruk in het Primair Onderwijs. Deelnemers stelden vooraf zelf hun congresprogramma samen. Er zijn ondermeer 13 workshops en lezingen aangeboden.

Dit tweejaarlijkse congres is bedoeld voor directeuren, adjunct-directeuren, bovenschools managers, Bestuursleden, preventiemedewerkers, arbocoördinatoren, personeelsfunctionarissen en MR-leden uit het basis- en speciaal onderwijs. Daarnaast kunnen ook vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties uit het basis- en speciaal onderwijs aan het congres deelnemen

Aan het congres hebben 385 personen deelgenomen. Het congres was een succes. De deelnemers waarderden het congres met een gemiddeld rapportcijfer van 7,4. Op de congreswebsite www.vf-congres.nl zijn na het congres de handouts en de presentaties van de workshops geplaatst. Congresdeelnemers konden hier de gewenste documenten downloaden.

5 Bezwaar en beroep

Het Vervangingsfonds valt als bestuursorgaan onder de werking van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Tegen besluiten van het Vervangingsfonds staat bezwaar en beroep open conform de Hoofdstukken 6, 7 en 8 Awb.

De mogelijkheden

Als een schoolbestuur het niet eens is met een beslissing van het Vervangingsfonds, dan is het mogelijk om binnen zes weken na dagtekening van deze beslissing bezwaar aan te tekenen bij het Bestuur. Het kan gaan om een beslissing over de uitvoering van het Reglement Vervangingsfonds of een beslissing in het kader van een aanvraag voor een subsidie. Het schoolbestuur kan vervolgens, indien het dat wenst, het bezwaarschrift tijdens een hoorzitting mondeling toelichten. De beslissing kan een volledige of gedeeltelijke gegrondverklaring, dan wel een ongegrondverklaring van het bezwaar inhouden.

Is het schoolbestuur het met deze uitspraak niet eens, dan kan het binnen een termijn van zes weken beroep instellen bij de Sector Bestuursrecht van de Arrondissementsrechtbank binnen het rechtsgebied waar het schoolbestuur is gevestigd. Tenslotte is hoger beroep mogelijk bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Commissie bezwaarschriften

Het Bestuur van het Vervangingsfonds heeft een commissie ingesteld die namens het Bestuur de ingediende bezwaarschriften behandelt. De commissie is samengesteld uit vier Bestuursleden van het Vervangingsfonds.

Op 31 december 2010 is de bezwaarschriftencommissie als volgt samengesteld:

voorzitter:

mr. P.H. Holthuis

leden:

E.F. van Bokhoven

mr. H.K. Evers

C. Oderkerk

A.A. Rolvink

Gedurende de verslagperiode is de samenstelling van de bezwaarschriftencommissie niet gewijzigd.

De bezwaarschriftencommissie is negen keer in vergadering bijeengekomen.

De bezwaarschriften

Aantallen

Gedurende de verslagperiode zijn 114 bezwaarschriften bij het Bestuur ingediend (2009: 68 bezwaarschriften). Dit is een stijging ten opzichte van de voorgaande jaren. De bezwaarschriften zijn allen afkomstig uit het Primair Onderwijs.

In 2010 hebben 10 schoolbesturen van de mogelijkheid gebruik gemaakt hun bezwaarschrift tijdens een hoorzitting mondeling toe te lichten (2009: 13 hoorzittingen).

Tabel 5.1: Overzicht van het aantal ingediende bezwaarschriften vanaf 1996 tot en met 2010

jaar	ingediende bezwaarschriften
1996	327
1997	142
1998	130
1999	151
2000	117
2001	152
2002	103
2003	154
2004	124
2005	258
2006	84
2007	97
2008	32
2009	68
2010	114

Onderwerpen

Bij de bezwaarschriften gericht tegen beslissingen van het Vervangingsfonds is de volgende verdeling naar onderwerp te maken:

Tabel 5.2: Overzicht van de onderwerpen van de bezwaarschriften

onderwerpen bezwaarschriften	2010	2009
Controle naar de rechtmatigheid van ingediende vervangingsdeclaraties	58	36
Overschrijding van de 3 maanden termijn bij het indienen van declaraties	23	12
Vervangingsbijdrage differentiatiesysteem	16	8
Overig Reglement Vervangingsfonds (o.a. vervangingspools, extern personeel)	9	6
Subsidie Aanvullend Pakket Bedrijfsgezondheidszorg	8	4
Subsidie Stimulans	-	2
Totaal	114	68

Resultaten ingediende bezwaarschriften

De resultaten van de ingediende bezwaarschriften zijn weergegeven in onderstaande tabel. De ingetrokken bezwaarschriften hebben vooral betrekking op de resultaten van ingestelde controles naar de rechtmatigheid van ingediende vervangingsdeclaraties. Indien bezwaarde aantoonde dat vervangingsdeclaraties wel rechtmatig zijn ingediend, herziet het Vervangingsfonds de primaire beslissing onder voorwaarde dat het schoolbestuur gelijktijdig het bezwaarschrift intrekt. Dat verklaart het hoge aantal ingetrokken bezwaarschriften.

Tabel 5.3: Overzicht van de resultaten van de bezwaarschriften

resultaten bezwaarschriften	2010	2009
Ingetrokken	81	27
Nog in behandeling per 31 december 2010 (31 december 2009)	14	22
Ongegrond	10	10
Gegronde	2	5
Niet ontvankelijk	7	4
Totaal	114	68

De beroepschriften

De Raad van State heeft in 2010 het hoger beroep, ingediend door een schoolbestuur tegen vier uitspraken van de Rechtbank Breda, ongegrond verklaard. In alle gevallen betrof het beslissingen van het Vervangingsfonds om eerder toegekende subsidies in het kader van de individuele re-integratie niet uit te keren. De reden daarvoor is dat het schoolbestuur niet binnen de gestelde termijn van één jaar na het toekenningsbesluit de originele facturen van de zorgverlener en het evaluatieformulier heeft overgelegd.

Intern klachtrecht

Iedereen heeft het recht om bij het Vervangingsfonds een klacht in te dienen als hij of zij ontevreden is over de manier waarop hij of zij door het fonds is of wordt behandeld.

Het klachtenreglement schrijft onder meer registratie en jaarlijkse publicatie voor van schriftelijk ingediende klachten. Gedurende het verslagjaar hebben zich, net als in voorgaande jaren, dergelijke klachten niet voorgedaan. Het Bestuur evalueert periodiek de werking van de klachtenregeling.

6 Bedrijfsvoering

Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde om (beleids)doelen en prestaties te realiseren. De in dit hoofdstuk opgenomen informatie over de bedrijfsvoering geeft inzicht in de verschillende aspecten van de bedrijfsvoering van het Vervangingsfonds.

Kwaliteit bedrijfsvoering en informatievoorziening

In het verslagjaar is het ISO-certificaat dat de uitvoeringsorganisatie van het Vervangingsfonds (UVF) in 2004 toegekend had gekregen, voor de tweede keer verlengd. Dit ISO-certificaat is een kwaliteitskeurmerk over de bedrijfsvoering. Het zegt feitelijk dat de uitvoeringsorganisatie werkt volgens bepaalde gestandaardiseerde procedures. De certificerende instantie voert elk jaar een toets uit om de voortgang van de bijsturing te blijven monitoren. Daarnaast beoordeelt deze instantie op welke wijze UVF actuele ontwikkelingen in haar bedrijfsvoering verwerkt en hierop haar processen bijstuurt.

In 2009 is een belangrijke kwaliteitsverbetering geboekt op het 'in control' zijn van de uitvoeringsorganisatie, onder andere door een tussentijdse afsluiting van de boekhouding. In 2010 is deze tussentijdse afsluiting met succes herhaald, waarbij verbeteringen in de balansdossiers ertoe bijdroegen dat het Vervangingsfonds in het voorliggende verslagjaar nog beter 'in control' was.

Deze verbeteringen houden verband met de aanstelling van een eigen controller bij de uitvoeringsorganisatie van het Vervangingsfonds (UVF) in het najaar van 2009. Deze controller speelt binnen de Uitvoeringsorganisatie een centrale rol ten aanzien van de financiële verantwoording, rechtmatigheid en de kwaliteits- en risicobeheersing van de werkprocessen.

Doelmatigheid

Door de samenhang tussen enerzijds de ingezette middelen en anderzijds de daarvoor geleverde prestaties inzichtelijk te maken, is het mogelijk om de doelmatigheid van de bedrijfsvoering te beoordelen. Deze samenhang is af te leiden uit de volgende elementen:

- Begroting en meerjarenraming. Uit deze P&C-producten blijkt in welke mate de beschikbare middelen toereikend zijn voor het verrichten van de taken van het fonds. Het meerjarig inzicht dient hoofdzakelijk ter visualisatie van eventuele grote verschuivingen in de nabije toekomst.
- Interne budgettering bedrijfsonderdelen. Het Vervangingsfonds kent de onderdelen Business, Bedrijfsgezondheidszorg, Uitvoeringskosten en Noodfonds, waarbij het onderdeel Business nog nader is onderverdeeld in de

subcategorieën ‘Verplicht’, ‘Gedecentraliseerd Verlof’ en ‘Vrijwillig’. Gegeven de aparte financiering is beoordeling van de doelmatigheid per stroom nodig. Bedrijfsgezondheidszorg bestaat uit een groot aantal projecten die voor het uitvoeren van de taken zijn c.q. worden gepland als besteding van de beschikbare middelen, i.c. van Ministeries ontvangen subsidies. Een projectenadministratie maakt het mogelijk de doelmatigheid en de voortgang van deze projecten te volgen.

- Om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de ingezette middelen en de geleverde prestaties, voert het Vervangingsfonds meerdere keren per jaar een nacalculatie uit op realisatie van de begroting. Daarbij is het doel een zodanige premie te heffen dat tegelijkertijd (1) de financiële last voor de scholen beperkt blijft en (2) de solvabiliteit van het Vervangingsfonds in stand blijft.

De verantwoording over de doelmatigheid was in het verslagjaar op de volgende wijze ingericht:

- Kwartaalrapportages. Het bestuursbureau informeert het Algemeen Bestuur via deze rapportages over de ontwikkelingen in de afgelopen maanden en de verwachtingen met betrekking tot de rest van het jaar. Op basis daarvan kan het Bestuur eventueel besluiten tot beleidswijzigingen.
- Tussentijdse afsluiting. In het verslagjaar heeft voor de tweede keer een afsluiting van de boeken na negen maanden plaats gevonden. Dit betekende dat per die datum volledige balansdossiers zijn opgesteld en dat de accountant bij zijn interim-controle zich een beeld kon vormen over de afwikkeling van stelposten op de beginbalans van 1 januari 2010. Op basis van deze interim-controle stelt de accountant een adviesbrief op.
- Jaarrapportage. Het Vervangingsfonds stelt over ieder kalenderjaar een Jaarverslag op. Dit jaarverslag bevat naast de jaarcijfers en toelichting ook een inhoudelijk verslag over de in verslagperiode verrichte activiteiten op de diverse beleidsterreinen.
- Verantwoording aan OCW. De toezichthouder, het Ministerie van OCW, krijgt met uitzondering van de tussentijdse afsluiting, alle bovengenoemde rapportages toegestuurd. Op deze manier legt het Vervangingsfonds verantwoording af over het gevoerde beleid en de ontwikkeling van vervangingskosten en kosten voor de bedrijfsgezondheidszorg.

De kwartaalrapportages en de begroting voldoen aan een in 2007 door het bestuursbureau opgestelde rapportagestructuur. Deze rapportagestructuren zijn vervolgens ook in de in 2008 hernieuwde Beheersovereenkomst met het Ministerie van OCW opgenomen.

Bovengenoemde verantwoordingen bieden voldoende aanknopingspunten om de relatie tussen de verkregen middelen en de gerealiseerde vervangingen te analyseren. Daarnaast geven deze verantwoordingen inzicht in de middelen die nodig zijn geweest voor het uitvoeren van de wettelijk opgelegde taken en voor het realiseren van de onderscheiden producten of diensten.

Risicobeheer

Het risicobeheersingsbeleid van het Vervangingsfonds richt zich op duurzame bewaking van de solvabiliteit en liquiditeit van het fonds en het waar mogelijk beperken van de risico's voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van het fonds.

De ervaring heeft geleerd dat zich bij het fonds – financieel gezien – geen ontwikkelingen voordoen die een acute bedreiging vormen voor de continuïteit.

Toe- en afname van de vervangingskosten doen zich via een geleidelijke ontwikkeling van de uitgaven gevoelen.

Wel is er duidelijk een seizoenpatroon in de exploitatie van het fonds te onderkennen. De wintermaanden zijn traditioneel “verliesmaanden” voor het fonds, terwijl in de zomermaanden (schoolvakanties!) de uitgaven ver achterblijven bij de inkomsten.

Met het instrument van de premieheffing in handen kan het Bestuur de risico's die zich voordoen opvangen, omdat formeel gezien het Bestuur van het fonds de mogelijkheid bezit om de premie met onmiddellijke ingang te verhogen.

Mochten er zich door het seizoenpatroon toch tijdelijk liquiditeitsproblemen voordoen, dan is de ruime kredietfaciliteit bij het ministerie van Financiën (in het kader van het schatkistbankieren) voldoende om die problemen op te vangen.

Controles ten behoeve van het Vervangingsfonds

A Onderwerp van de controle

De controles ten behoeve van het Vervangingsfonds richten zich op de volgende elementen:

- de premiebetaling en WAO-afdracht door schoolbesturen aan het fonds
- de door schoolbesturen ingediende vervangingsdeclaraties.

B Toetsingskader

Bij alle controles wordt beoordeeld of de afdrachten aan het Vervangingsfonds en de ingediende declaraties zijn verricht conform wat daarover is bepaald in de van toepassing zijnde reglementen en de bestuursvoorschriften van het Vervangingsfonds.

C Controle-aanpak

De controles die ten behoeve van het Vervangingsfonds worden verricht betreffen de volgende vier onderdelen:

- (1) Administratieve systeemcontroles
- (2) kwaliteitscontroles bij administratiekantoren
- (3) Specifieke controles
- (4) Rechtmatigheidcontrole.

Ad (1) Administratieve systeemcontroles:

Hiermee is bedoeld het geheel van systematische en administratieve beoordelingen van alle premieafdrachten en declaraties. Deze beoordelingen vinden plaats bij:

- de verwerking van periodieke verantwoordingen;
- afdrachten van premies en het indienen van declaraties;
- jaarlijkse eindafrekeningen;
- incidentele afdrachten en declaraties.

Voorbeelden van deze beoordelingen zijn de zogenaamde 3-maanden termijn, declaraties die betrekking hebben op niet declarabele vormen van afwezigheid en het afdragen van premie voor de vrijwillige verzekering als het bestuur zich daarvoor heeft aangemeld.

Deze controle wordt uitgevoerd door de uitvoeringsorganisatie van het Vervangingsfonds.

De accountant van het Vervangingsfonds voert de volgende drie controles uit:

Ad (2) Kwaliteitscontroles bij administratiekantoren

Met ingang van het najaar 2008 doet de accountant onderzoek naar de wijze van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) bij de administratiekantoren die de declaraties opstellen en indienen bij het Vervangingsfonds.

Ad (3) Specifieke controles:

De accountant zet een beperkt deel van zijn controlecapaciteit in voor bijzondere opdrachten als specifieke aandachtsgebieden, nieuwe regelgeving en systeem-aanpassing, omvangrijke nadeclaraties, vermoedens van onregelmatigheden etc. In het verslagjaar is een dergelijke opdracht gegeven tot het integraal controleren van de vervangingsdeclaraties bij een zestal onderwijsinstellingen waarbij in eerdere rechtmatigheidcontroles relatief grote fouten waren geconstateerd. Bij dit onderzoek zijn in totaal bijna 300 declaraties gecontroleerd.

De belangrijkste doelstelling van deze opdracht was om inzicht te krijgen in de kosten en effecten van een eventuele aanscherping van de rechtmatigheidscontroles en na te gaan in hoeverre een preventieve werking van een dergelijke aanscherping zou kunnen uitgaan.

De tussentijdse uitkomst van deze bijzondere opdracht leidde tot een vroegtijdig stopzetten hiervan. Het beoogde preventieve effect bleek niet tegen realistische kosten en inspanningen te bereiken.

Ad (4) Rechtmatigheidscontrole:

Naast bovenstaande 2 controles doet de accountant jaarlijks een specifieke controle ten aanzien van de rechtmatigheid van declaraties en premieafdracht. Over de rechtmatigheidscontrole 2010 wordt niet in dit jaarverslag maar separaat gerapporteerd.

Treasury

Het Vervangingsfonds int premies en keert vervangingskosten uit. Het is de verantwoordelijkheid van het Vervangingsfonds om te zorgen voor voldoende middelen. Tot 2008 was het beleid daarbij om 'just in time' te kunnen uitbetalen,

hetgeen betekende dat uitbetaling van declaraties vrijwel op hetzelfde moment plaats vond als de premieafdracht. Het gevolg hiervan was dat controle op de rechtmatigheid pas achteraf – dat wil zeggen na uitbetaling van declaraties – kon plaatsvinden.

Vanwege een andere werkwijze bij de nieuwe salarisverwerkers, is voor schoolbesturen die hiervan gebruik maken met ingang van september 2008 afgestapt van dit just-in-time principe. Dit betekent dat voor ongeveer een kwart van de schoolbesturen nu geldt dat zij eerst de betalingen aan hun vervangers voorschieten en later, in de eerste helft van de volgende maand, deze van het Vervangingsfonds uitbetaald krijgen. Een belangrijk bijkomend effect hiervan is dat het Vervangingsfonds voorafgaand aan uitbetaling eerst enkele controles kan uitvoeren en bij geconstateerde fouten de desbetreffende declaraties kan blokkeren.

Depositobeleid

Op grond van de Comptabiliteitswet is het Vervangingsfonds als ZBO verplicht zijn overtollige middelen in deposito's bij het Ministerie van Financiën onder te brengen. Het Vervangingsfonds kiest daarbij voor deposito's met een variabele looptijd. Dit maakt dat ze op het door het Vervangingsfonds gewenste moment opvraagbaar zijn. Dit geeft het Vervangingsfonds de gewenste flexibiliteit en een verschil in renteopbrengst tussen deposito's met vaste en variabele looptijd is er vrijwel niet.

Governance

In 2007 is het rapport van de commissie Meijerink verschenen. In dat rapport werd voorgesteld bij de fondsen een Raad van Toezichtmodel te introduceren en de invloed van het onderwijsveld te versterken (horizontaal toezicht) door het instellen van een Adviesraad. Het eerste advies is door het Algemeen Bestuur niet opgevolgd, het tweede wel. Daarom is in het verslagjaar de Adviesraad opgericht als opvolger van het cliëntenplatform.

De Adviesraad heeft tot doel door middel van het geven van adviezen een bijdrage te leveren aan de kwaliteitsverhoging van de producten en de diensten van het Vervangingsfonds en het Participatiefonds. Hierbij is een tweetal functies te onderscheiden:

- Klankbord: algemene feedback m.b.t. producten en diensten voor het onderwijsveld
- Denktank: het leveren van input voor mogelijke verdere kwaliteitsverhoging.

De Adviesraad verricht zijn werkzaamheden in het belang van het bevoegd gezag, de directie, het onderwijzend personeel, de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad en het onderwijs ondersteunend personeel in de sector PO.

De Adviesraad houdt zich niet bezig met individuele klachtenbehandeling.

De Adviesraad heeft tot taak de directie te adviseren over de ontwikkeling en implementatie van producten en diensten van het Vervangingsfonds en het Participatiefonds, namelijk:

- de algemene werkwijze ten aanzien van scholen en schoolpersoneel
- de wijze van communicatie ten aanzien van de doelgroepen
- de inhoud en vormgeving van producten en diensten
- de resultaten van activiteiten in het onderwijsveld
- de wijziging van de reglementen van het Vervangingsfonds en het Participatiefonds
- de modernisering van het Vervangingsfonds
- de rapportages van de uitvoeringsorganisaties
- de activiteitenplannen van de regio-adviseurs en re-integratiedeskundigen.

Het reglement van de Adviesraad is op 1 maart 2010 in werking getreden. Het functioneren van de Adviesraad zal iedere twee jaar worden geëvalueerd.

Personele ontwikkeling

Per 1-1-2010 heeft een directiewisseling plaatsgevonden. Daarbij heeft de adjunct-directeur de functie van directeur overgenomen en is de beleidsmedewerker BGZ adjunct-directeur geworden.

Gedurende het verslagjaar is een medewerkster van de uitvoeringsorganisatie uit Heerlen gedetacheerd geweest als leider van het project Intensivering Aanpak Ziekteverzuim.

• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •
• •

7 Organisatie

Het Vervangingsfonds is een stichting die wordt bestuurd door een Algemeen en een Dagelijks Bestuur die beide bestaan uit vertegenwoordigers van werknemers en werkgeversorganisaties.

Het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur krijgen in hun werkzaamheden ondersteuning van een bestuursbureau. De taken van het bestuursbureau zijn onder andere beleidsvoorbereiding voor het Bestuur en het coördineren en uitvoeren van het beleid dat het Bestuur heeft vastgesteld. Daarnaast verzorgt het bestuursbureau de aansturing van de uitvoeringsorganisatie.

Het Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat uit zestien personen alsmede een onafhankelijk voorzitter.

Het Algemeen Bestuur heeft uit zijn midden twee vice-voorzitters benoemd.

De Centrales van Overheids- en Onderwijspersoneel welke zijn vertegenwoordigd in de Sector Commissie Onderwijs, benoemen elk twee bestuursleden. Het betreft de volgende centrales:

- Ambtenarencentrum (AC)
- Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP)
- Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel (CCOOP)
- Centrale van Middelbare en Hogere Functionarissen bij Overheid, Onderwijs, Bedrijven en Instellingen (CMHF).

De volgende Centrales welke zijn vertegenwoordigd in de Commissie Besturenorganisaties, benoemen elk twee bestuursleden:

- Algemene Bijzondere Centrale (ABC)
- Vereniging Besturenraad Protestants Christelijk Onderwijs (Besturenraad)
- Vereniging van Openbare en Algemeen Toegankelijk Scholen (VOS/ABB)
- Bond Katholiek Primair Onderwijs (bond KBO).

Op 31 december 2010 was het Algemeen Bestuur als volgt samengesteld:

onafhankelijk voorzitter

mr. P.H. Holthuis

• •

leden:

A.J.F. Duif (AC)

• •

J. Witten (AC)

A.A. Rolvink (ACOP)

• •

mr. T.A.M. van de Pas (ACOP)

M.R.J. Rog (CCOOP)

• •

W. Prins (CCOOP)

mr. H.K. Evers (CMHF)

• •

C.B.D. Smit (CMHF)

mr. S.J. Steen (ABC)

• •

C. Oderkerk (ABC)

M.L. Bos (Besturenraad)

• •

drs. W. Bos (Besturenraad)

drs. E.F. van Bokhoven (Bond KBO)

• •

M.A. van der Ven (Bond KBO)

B. Keizer (VOS/ABB)

• •

E.P.M. van Dorp (VOS/ABB)

Gedurende de verslagperiode is de samenstelling van het Algemeen Bestuur gewijzigd.

• •

- Mevrouw J. Witten is per 1 januari 2010 namens het Ambtenarencentrum in de plaats gekomen van de heer M.B. Wigman
- De heer E.P.M. van Dorp heeft per 15 maart 2010 namens de VOS/ABB een vacature in het Bestuur vervuld.

• •

Het Algemeen Bestuur is negen keer in vergadering bijeengekomen.

Het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de onafhankelijke voorzitter, de beide vice-voorzitters en twee door het Algemeen Bestuur aan te wijzen leden.

Op 31 december 2010 was het Dagelijks Bestuur als volgt samengesteld:

onafhankelijk voorzitter:

mr. P.H. Holthuis

leden:

M.A. van der Ven

mr. H.K. Evers

A.A. Rolvink

mr. S.J. Steen

Gedurende de verslagperiode is de samenstelling van het Dagelijks Bestuur niet gewijzigd.

Het Dagelijks Bestuur is zes keer in vergadering bijeengekomen.

De Auditcommissie

In 2007 is een Auditcommissie ingesteld. Op 31 december 2010 was de Auditcommissie als volgt samengesteld:

onafhankelijk voorzitter:

mr. P.H. Holthuis

leden:

A.A. Rolvink

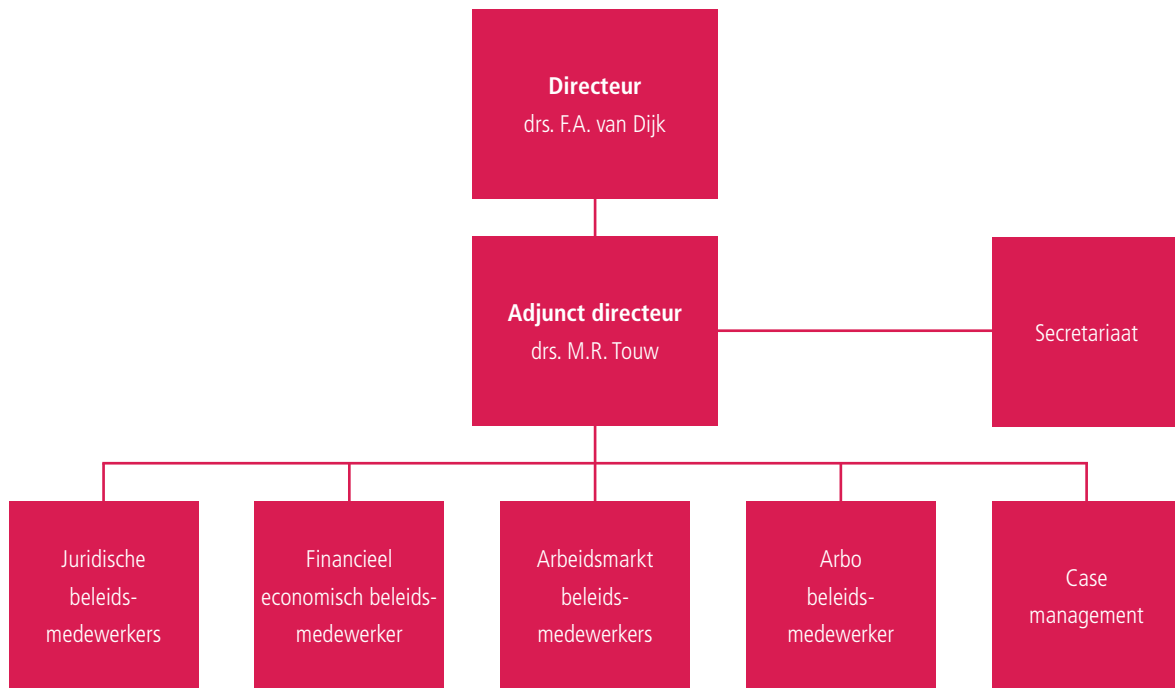
mr. S.J. Steen

Gedurende de verslagperiode is de samenstelling van de Auditcommissie niet gewijzigd.

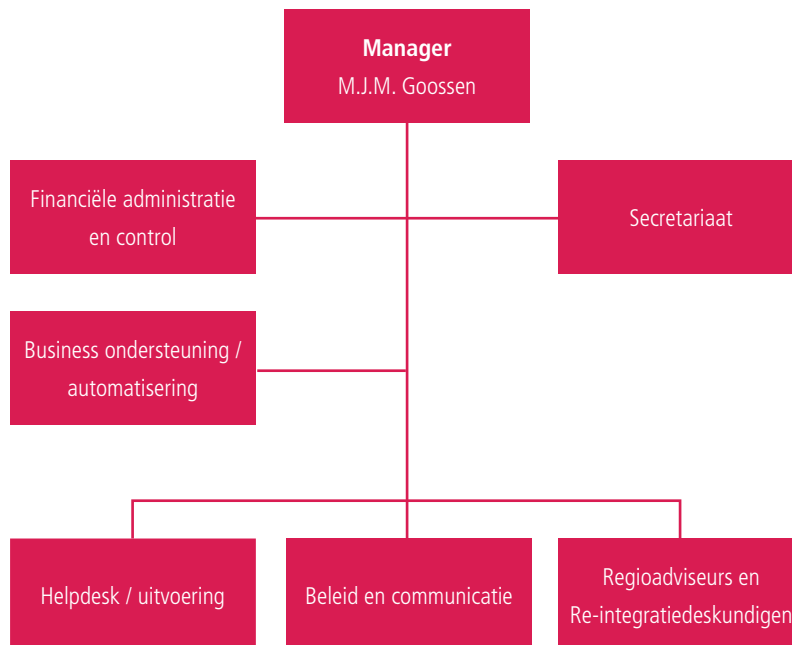
De Auditcommissie is in het verslagjaar niet in vergadering bijeengekomen.

Organogram bestuursbureau

Organogram uitvoeringsorganisatie Heerlen

8 Jaarrekening

Kerncijfers (alle bedragen x €1.000)

Primair Onderwijs (PO)	ULTIMO 2010	ULTIMO 2009	ULTIMO 2008
Schoolbesturen	1.195	1.219	1.261
Onderwijsinstellingen	7.495	7.511	7.526
Schoolbesturen vrijwillig verzekerd	964	974	1.006
Premiepercentage verplicht	7,56	7,68	7,98
Premiepercentage vrijwillig	7,56	6,0	4,7
	2010	2009	2008
Totaal premieopbrengsten	372.751	365.180	345.638
Overige baten	13.268	17.020	17.126
Totaal vervangingskosten	389.093	367.501	332.031
Overige lasten	19.729	19.458	17.263
Totaal resultaat	-22.803	-4.849	13.470
Stand reserves	ULTIMO 2010	ULTIMO 2009	ULTIMO 2008
	22.460	45.263	50.112

Balans per 31 december 2010 na resultaatverdeling (alle bedragen x €1.000)

Activa		31-12-2010	31-12-2009		
Vlottende activa					
Te vorderen WAO gelden	[1]	1.683	2.441	•	•
Te vorderen premie en premiedifferentiatie	[2]	25.106	24.096	•	•
Overige vorderingen en overlopende activa	[3]	94	343		
		26.883	26.880	•	•
Liquide middelen	[4]	31.907	58.419	•	•
Totaal		58.790	85.299		
Passiva					
Eigen vermogen					
Reserve Vervangingsfondsactiviteiten	[5]	35.953	47.733	•	•
Reserve Gedecentraliseerd verlof	[6]	-1.269	1.329		
Reserve Noodfonds-activiteiten	[7]	-	101	•	•
Reserve BGZ	[8]	6.518	11.400		
Reserve Vrijwillige verzekering	[9]	-18.742	-15.300	•	•
		22.460	45.263	•	•
Kortlopende schulden					
Te betalen vervangingsuitkeringen	[10]	22.560	24.382	•	•
Vooruitontvangen subsidies	[11]	740	1.602		
Nog te betalen premiedifferentiatie	[12]	9.163	9.906	•	•
Overige schulden en overlopende passiva	[13]	3.867	4.146		
		36.330	40.036	•	•
Totaal		58.790	85.299		
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	[14]	8.400	16.100		

Rekening van Baten en Lasten (alle bedragen x €1.000)

Baten		2010	2009
Premie-opbrengsten	[15]	372.751	365.180
Overige opbrengsten	[16]	741	4.435
		373.492	369.615
Subsidies BGZ	[18a]	6.192	6.890
Vergoeding BGZ Intensivering aan-pak	[18b]	670	-
Subsidie BGZ-uitvoering	[20a]	1.720	1.388
Vergoeding uitvoeringskosten	[20b]	3.775	3.775
Rentebaten	[22]	170	442
Totaal Baten		386.019	382.110
<hr/>			
Lasten		2010	2009
Vervangingskosten	[17]	389.093	367.501
Kosten BGZ	[19]	11.744	11.185
Kosten uitvoering	[21]	7.884	7.373
Overige kosten	[23]	101	900
Totaal Lasten		408.822	386.959
<hr/>			
Resultaat		-22.803	-4.849

Kasstroomoverzicht over 2010 (alle bedragen x €1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Kasstroom uit operationele activiteiten	2010	2009	•	•
Bedrijfsresultaat voor interest	-22.973	-5.291	•	•
Veranderingen in werkkapitaal				
Vorderingen [1 tm 3]	-3	1.272	•	•
Kortlopende schulden [10 tm 13]	-3.706	130	•	•
	-3.709	1.402	•	•
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-26.682	-3.889	•	•
Rentebaten [22]	170	442	•	•
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	170	442	•	•
	-26.512	-3.447	•	•
Mutatie geldmiddelen	-26.512	-3.447	•	•

Toelichting op de geldmiddelen (alle bedragen x €1.000)

	2010	2009	•	•
Stand per 1 januari	58.419	61.866	•	•
Mutatie geldmiddelen	-26.512	-3.447	•	•
Stand per 31 december	31.907	58.419	•	•

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2010

Algemeen

De statutaire vestigingsplaats van de stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het onderwijs is Den Haag. De hoofdactiviteiten van deze stichting volgens haar statuut zijn:

- het bieden van waarborgen aan aangeslotenen voor de kosten van vervanging bij afwezigheid van personeel en kosten voortvloeiend uit verplichtingen uit hoofde van de rechtspositie van personeel in het Primair Onderwijs, voor zover dat gebruik maakt van de regeling voor vrijwillige taakvermindering krachtens de op het betreffende personeelslid toepasselijke onderwijswetgeving.
- het invoeren en in stand houden van bedrijfsgezondheidszorg in het onderwijs, alsmede het bevorderen en bewaken van de kwaliteit van die zorg.

De onderliggende jaarrekening bevat financiële informatie van een individuele rechtspersoon en heeft betrekking op het boekjaar 2010. Het Bestuur heeft op 31 augustus 2011 de jaarrekening opgemaakt.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de “Beheersovereenkomst Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het onderwijs” waarbij conform bijlage 2 artikel 5 de jaarrekening is opgesteld conform titel 9 boek 2 BW.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Vergelijkende cijfers

Ter bevordering van het inzicht zijn enkele vergelijkende cijfers aangepast, zonder dat deze aanpassingen effect hebben op het vermogen en het resultaat.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie is euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten bevatten vlottende activa, liquide middelen en kortlopende schulden.

Financiële instrumenten gerelateerd aan premies en vervangingskosten worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Alle overige financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode (voor de vorderingen eventueel verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen).

De inzet van financiële instrumenten gebeurt in geen geval voor speculatieve doeleinden.

Vlottende activa

De grondslagen voor de waardering van de vlottende activa zijn beschreven onder de paragraaf financiële instrumenten.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan ter vrije beschikking van het fonds.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs (ABP) verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het bedrijfstakpensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Kortlopende schulden

De waardering van de kortlopende schulden is toegelicht onder de paragraaf financiële instrumenten.

Premie-inkomsten en vervangingsuitgaven

De waardering van de premie-inkomsten is gebaseerd op door het Vervangingsfonds vastgestelde premiepercentage (verplicht vervanging, vrijwillig vervanging, gedecentraliseerd verlof). De schoolbesturen dragen de vastgestelde premiepercentages af over het bijdrage-inkomen zoals dit voor het aangesloten schoolbestuur van toepassing is. De waardering van vervangingskosten is gebaseerd op de nominale waarde die samenhangt met de vervangingskosten die voor de vervanger van de zieke werknemer van het schoolbestuur door het schoolbestuur worden gedeclareerd bij het fonds.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de organisatie zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de organisatie gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Belastingen

De organisatie is vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening van de stichting vereisen de bepaling van de reële waarde van zowel financiële activa als van passiva. Voor waarderings- en informatieverschaffingsdoeleinden is de reële waarde voor de kortlopende vorderingen en kortlopende schulden geschat tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen.

•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•

Toelichting op de Balans

Activa (alle bedragen x €1.000)

Te vorderen WAO-gelden	[1]	31-12-2010	31-12-2009
Te vorderen WAO-gelden		1.683	2.441

De te vorderen WAO-gelden hebben betrekking op WAO-uitkeringen uit 2010, die worden verrekend in 2011. De te vorderen WAO-gelden hebben een looptijd korter dan één jaar.

Te vorderen premie en premiedifferentiatie	[2]	31-12-2010	31-12-2009
Te vorderen premie		17.865	17.625
Te vorderen premiedifferentiatie		7.241	6.471
Totaal te vorderen premie en premiedifferentiatie		25.106	24.096

De te vorderen premie bestaat uit premies verschuldigd over 2010 alsmede de door schoolbesturen verschuldigde premies over opgebouwde vakantiegelden in de periode juni tot en met december 2010.

De te vorderen premiedifferentiatie bestaat uit nog te verrekenen malus over de schooljaren 2009/2010 en 2010/2011. De te vorderen premie en premiedifferentiatie heeft een looptijd korter dan één jaar.

Overige vorderingen en overlopende activa	[3]	31-12-2010	31-12-2009
Te ontvangen rente		65	44
Te vorderen Participatiefonds		29	299
Totaal overige vorderingen en overlopende activa		94	343

De vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Liquide Middelen	[4]	31-12-2010	31-12-2009
Rekening courant Ministerie van Financiën		31.907	58.419
Totaal liquide middelen		31.907	58.419

De liquide middelen zijn direct opeisbaar en rentedragend. Gedurende de maand worden gelden op kortlopende deposito's gezet. In 2010 bedroeg het rentepercentage hierop gemiddeld 0,4% (2009: 0,7%).

Passiva (alle bedragen x €1.000)

Eigen vermogen

Het Vervangingsfonds kent de volgende soorten reserves:

- Vervangingsfondsactiviteiten
- Gedecentraliseerd verlof
- BGZ
- Noodfonds-activiteiten
- Vrijwillige verzekering

Reserve	Reserve Vervangings- fonds activiteiten	Reserve Gedecentrali- seerd verlof	Reserve Noodfonds activiteiten	Reserve BGZ	Reserve Vrijwillig	Totaal
Saldo begin boekjaar	47.733	1.329	101	11.400	-15.300	45.263
Resultaat reguliere vervanging	-9.561	-	-	-	-	-9.561
Resultaat uitvoering	-2.389	-	-	-	-	-2.389
Overige resultaten	170	-	-	-	-	170
Resultaat boekjaar	-	-2.598	-101	-4.882	-3.442	-11.023
Saldo einde boekjaar	35.953	-1.269	-	6.518	-18.742	22.460

Reserve Vervangingsfondsactiviteiten	[5]	31-12-2010	31-12-2009
Saldo begin boekjaar		47.733	36.774
Resultaat reguliere vervanging		-9.561	12.727
Resultaat uitvoering		-2.389	-2.210
Overige resultaten		170	442
Saldo einde boekjaar		35.953	47.733

De Reserve Vervangingsfondsactiviteiten wordt jaarlijks gemuteerd met het saldo van de opbrengsten en kosten in het kader van de reguliere vervanging, het resultaat over de uitvoering en de rentebaten.

De Reserve Vervangingsfondsactiviteiten is bedoeld om de continuïteit en de solvabiliteit van het Vervangingsfonds veilig te stellen. In de Beheersovereenkomst tussen het Ministerie van OCW en het Vervangingsfonds is overeengekomen dat het Vervangingsfonds een solvabiliteitsreserve dient aan te houden, die zich bevindt tussen 3% en 6% van de gemiddelde vervangingsuitgaven over de afgelopen drie boekjaren voor het Primair Onderwijs. De reserve wordt vermeerderd met een reservebuffer van € 6 mln. Dit betekent dat de reserve zich per ultimo 2010 dient te bevinden tussen € 14,3 mln. en € 22,6 mln.

Reserve Gedecentraliseerd Verlof	[6]	31-12-2010	31-12-2009
Saldo begin boekjaar		1.329	4.086
Resultaat boekjaar		-2.598	-2.757
Saldo einde boekjaar		-1.269	1.329

De Reserve Gedecentraliseerd Verlof wordt gemuteerd met de ontvangen premie en de betaalde vervangingskosten in het kader van gedecentraliseerd verlof. Uitgangspunt is dat de premie kostendekkend moet zijn. In afwachting van de ontwikkelingen in 2011 zullen maatregelen getroffen worden om het tekort weg te werken.

Reserve Noodfonds activiteiten	[7]	31-12-2010	31-12-2009
Saldo begin boekjaar		101	1.001
Resultaat boekjaar		-101	-900
Saldo einde boekjaar		-	101

Aan het Noodfonds wordt jaarlijks een bedrag onttrokken voor (een tegemoetkoming in) de financiering van vervangingsfondsactiviteiten van vervangingspools. Deze reserve is in 2009 voor het laatste jaar volledig gemuteerd met het aan het Noodfonds toegewezen resultaat over het boekjaar. In 2010 is het restant opgesoupeerd en is de reserve per ultimo 2010 beëindigd conform verzoek van het ministerie van OCW.

Reserve BGZ	[8]	31-12-2010	31-12-2009
Saldo begin boekjaar		11.400	15.695
Resultaat boekjaar		-4.882	-4.295
Saldo einde boekjaar		6.518	11.400

De Reserve BGZ wordt gevormd uit het saldo van opbrengsten en kosten in het kader van de bedrijfsgezondheidszorg.

Reserve Vrijwillige Verzekering	[9]	31-12-2010	31-12-2009		
Saldo begin boekjaar		-15.300	-7.444		
Resultaat boekjaar		-3.442	-7.856	•	•
Saldo einde boekjaar		-18.742	-15.300		

De Reserve Vrijwillige Verzekering wordt jaarlijks gemuteerd met het saldo van baten en lasten van de activiteiten die vallen onder de vrijwillige verzekering. Ondanks een drastische premieverhoging is de negatieve reserve in het boekjaar verder toegenomen. Het Bestuur heeft besloten om in een aantal jaren deze negatieve reserve weg te werken. Een verdere premieverhoging zal onafwendbaar zijn. Indien dat onvoldoende soelaas biedt moeten andere ingrepen in de verzekering(svoorwaarden) niet uitgesloten worden geacht.

Kortlopende schulden (alle bedragen x €1.000)

Te betalen vervangingsuitkeringen	[10]	31-12-2010	31-12-2009		
		22.560	24.382	•	•

Onder de te betalen vervangingsuitkeringen zijn de nog te betalen vervangingsuitkeringen per einde van het boekjaar alsmede het in mei 2010 uit te betalen vakantiegeld aan vervangers opgenomen.

Vooruitontvangen subsidies	[11]	31-12-2010	31-12-2009		
		740	1.602	•	•

De vooruit ontvangen subsidies hebben betrekking op door ministeries toegekende bedragen, die wel een bestemming kennen, maar die nog niet zijn besteed of uitgekeerd.

Toegekennde subsidies in het kader van de Wet Overige OCW-Subsidies

Datum toekenning	Kenmerk subsidiebrief	Omschrijving aard subsidie	Toekenning subsidie	Bestedingen in 2010	Bestedingen t/m 31-12-2010	Te besteden / terug te betalen per 31-12-2010
19-10-06	BGS/UBT-06/1177720 U	Flankerend Beleid	2.565	758	1.825	740
06-11-07	BGS/UBT-07/150148 M	Flankerend Beleid				
11-11-08	OND/OBD-2008/141018 U	Flankerend Beleid				
13-07-09	Middelen vervangingspools	Vervangingspools	900	150	900	-
04-01-11	262821	Vervangingspools*	101	101	101	-
21-05-10	AGSZW/DH/ STAR/2010/17196	Arbocatalogus	50	50	50	-
26-08-10	AGSZW/DH/IGA/2010/23801	Arbocatalogus	10	10	10	-
24-03-10	OND/OBD-2010/23694 U	Landelijke taken AVR en aanvullend pakket 2010	7.852	7.852	7.852	-
Totaal			11.478	8.921	10.738	740

* Toekenning heeft betrekking op boekjaar 2010.

Nog te betalen premiedifferentiatie	[12]	31-12-2010	31-12-2009
		9.163	9.906

De nog te betalen premiedifferentiatie betreft de nog te betalen bonus over de schooljaren 2009 - 2010 en 2010 - 2011.

Overige schulden en overlopende passiva	[13]	31-12-2010	31-12-2009
Aangegane verplichtingen veldcontroles		835	638
Aangegane verplichtingen subsidies en BGZ		2.097	1.893
Overlopende passiva		935	1.615
Totaal overige schulden		3.867	4.146

De aangegane verplichtingen voor veldcontroles betreft de nog uit te voeren / nog niet gefactureerde rechtmatigheidscontroles over het jaar 2009 en 2010. De aangegane verplichtingen voor subsidies en BGZ zijn aan schoolbesturen toegezegde bedragen waarvoor nog geen (definitieve) afrekeningen zijn ontvangen.

Financiële instrumenten

Het Vervangingsfonds maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die het fonds blootstellen aan liquiditeits- en kredietrisico's. Het Ministerie van Onderwijs heeft voor het fonds in kader van het schatkistbankieren afspraken gemaakt met het Ministerie van Financiën teneinde het liquiditeitsrisico te beperken. Daarnaast hanteert het fonds interne procedures en gedragslijnen teneinde het kredietrisico inzake vorderingen te beperken.

De marktwaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vlottende activa, liquide middelen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde ervan.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen [14]

Er is sprake van de volgende verplichtingen die niet uit de balans blijken:

- een contract voor de periode 2009 - 2011 met de uitvoeringsorganisatie in Heerlen ter waarde van € 7,1 mln. per jaar. Resterende verplichting betreft boekjaar 2011 voor € 7,1 mln.
- huurverplichtingen voor het gebouw en het dienstverleningscontract voor automatisering voor de periode 2007-2012 met een resterende verplichting van € 0,5 mln.
- programmakosten BGZ, grotendeels project "Intensivering aanpak ziekteverzuim" ter waarde van maximaal € 0,6 mln.
- project Modernisering Vervangingsfonds voor € 0,3 mln.

Toelichting op de rekening van Baten en Lasten

Reguliere vervanging (alle bedragen x €1.000)

Baten	2010	2009
Reguliere premie	298.000	293.401
Premie gedecentraliseerd verlof	26.197	24.036
Premie vrijwillig	48.554	47.743
Totaal premie-opbrengsten	[15] 372.751	365.180
Resultaat premiedifferentiatie	-2.470	-1.498
Subsidies min. OCW inzake Vf-activiteiten	-	900
Dotatie uit Noodfonds	251	900
WAO-ontvangsten	2.960	4.133
Totaal overige opbrengsten	[16] 741	4.435
	373.492	369.615
Lasten	2010	2009
Reguliere vervanging	308.302	285.109
Gedecentraliseerd verlof	28.795	26.793
Vervanging vrijwillig verzekerd	51.996	55.599
	389.093	367.501
Resultaat	2010	2009
Reguliere vervanging incl WAO en premiedifferentiatie	-9.561	12.727
Gedecentraliseerd verlof	-2.598	-2.757
Vervanging vrijwillig verzekerd	-3.442	-7.856
	-15.601	2.114

Financiële instrumenten

Het premiepercentage voor de verplichte verzekeringen (reguliere premie en premie Gedecentraliseerd verlof) bedroeg gedurende 2010: 7,56%.

De premie vrijwillige verzekering bedroeg van 1 januari tot 1 augustus: 6% en van 1 augustus t/m 31 december 2010: 7,56%. De reden voor deze tussentijdse premieverhoging is dat deze verzekering onvoldoende kostendekkend was.

De premie-inkomsten hebben hoofdzakelijk betrekking op PO-gelden uit Nederland.

De marktwaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vlottende activa, liquide middelen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde ervan.

Bedrijfsgezondheidszorg (alle bedragen x €1.000)

Baten		2010	2009		
Subsidies min. OCW en SZW inzake BGZ- activiteiten	[18a]	6.192	6.890	•	•
Vergoeding Intensivering aanpak	[18b]	670	-		
		6.862	6.890	•	•
<hr/>					
Lasten [19]		2010	2009		
Aanvullend Pakket, Stimulans		6.502	4.180		
Intensivering aanpak		1.896	1.067	•	•
Voorlichting en communicatie		335	253		
Regio-advisering		2.061	2.027		
Re-integratiedeskundigen		1.044	1.026	•	•
Overig		-94	2.632		
		11.744	11.185	•	•
Resultaat		-4.882	-4.295		

Het resultaat op de BGZ activiteiten wordt in mindering gebracht op de reserve.

Uitvoering (alle bedragen x €1.000)

Baten	[20]	2010	2009
Subsidies min. OCW inzake BGZ-uitvoering		1.720	1.388
Vergoeding min. OCW inzake uitvoeringskosten		3.775	3.775
		5.495	5.163
<hr/>			
Lasten [21]		2010	2009
Kosten Bestuur		65	43
Salarissen bestuursbureau (BB)		899	835
Sociale lasten bestuursbureau		100	89
Pensioenpremies bestuursbureau		102	91
Kosten Bestuur en Personeelslasten BB doorbelast aan Participatiefonds		-757	-682
Overige kosten bestuursbureau		1.138	1.445
Vorbereidingskosten project Modernisering		361	79
Veldcontroles		2.781	1.764
Kosten uitvoeringsorganisatie		3.195	3.709
		7.884	7.373
Resultaat		-2.389	-2.210
<hr/>			
Rentebaten	[22]	2010	2009
Rentebaten		170	442

Net als in 2009 zijn in 2010 de rentebaten integraal toegevoegd aan de Reserve Vervangingsfondsactiviteiten. De daling van de rentebaten wordt veroorzaakt door een daling van het gemiddelde rentepercentage en een volumedaling van de beschikbare liquiditeiten. In 2010 bedroeg het rentepercentage gemiddeld 0,4% (in 2009: 0,7%).

Overige lasten	[23]	2010	2009
Onttrekking uit Noodfonds voor vergoeding vervangingspools		101	900
Totaal overige lasten		101	900

Bezoldiging Bestuurders (bedragen x € 1,-)

Aan het Bestuur zijn in 2010 uitsluitend vacatiegelden en onkostenvergoedingen uitgekeerd ten bedrage van in totaal € 65.000,- (2009: € 43.000,-).

Er zijn bij het Vervangingsfonds geen beloningen zoals bedoeld in de Wet Openbaarheid Topinkomens Publieke sector.

• •

Honoraria van de accountant (bedragen x € 1,-)

De honoraria van KPMG Accountants inzake jaarrekeningcontrole, groot € 110.000 (€ 77.000 in 2009) en andere controleopdrachten, groot € 1.568.000 (€ 1.950.000 in 2009) zijn ten laste gebracht van de onderneming, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 & 2 BW.

• •

• •

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het boekjaar 2010 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers omgerekend naar volledige mensjaren 15 (2009: 14,1).

• •

• •

• •

• •

• •

• •

• •

• •

Rekening van Baten en Lasten

Realisatie versus Begroting (alle bedragen x €1.000)

Baten	Realisatie 2010	Begroting 2010
Premie-opbrengsten	372.751	356.339
Overige opbrengsten	741	101
	373.492	356.440
Subsidies BGZ	6.192	6.432
Vergoeding Intensivering aanpak	670	-
Subsidie BGZ-uitvoering	1.720	1.388
Vergoeding uitvoeringskosten	3.775	3.775
Rentebaten	170	650
Totaal Baten	386.019	368.685
Lasten	Realisatie 2010	Begroting 2010
Vervangingskosten	389.093	360.010
Kosten BGZ	11.744	14.085
Kosten uitvoering	7.884	7.599
Overige kosten	101	101
Totaal Lasten	408.822	381.795
Resultaat	-22.803	-13.110

Het verschil tussen de begroting en de realisatie, in zowel de premieopbrengsten als vervangingskosten, is wederom fors ondanks de tussentijdse premiewijziging per 1 augustus voor de Vrijwillige Verzekering. Uit een nadere analyse blijkt dat deze ontwikkeling kan worden toegeschreven aan de ontwikkeling van de salaris-kosten (ook van de vervangers) in het onderwijs die bestaat uit:

- 1% algemene salarismaatregel die bij opmaak van begroting 2010 in september 2009 nog niet bekend was.
- de financiële vertaling van periodieken doordat de eindschaal nog niet bereikt is. Hetgeen per periodiek een salarisverhoging betekent tussen de 3% en 4%.

Bij de overige opbrengsten heeft de bonus/malusberekening over het schooljaar 2009 - 2010 geleid tot een groter aandeel restituties (€ 2,5 mln) dan begroot (€ 1,5 mln) doordat scholen minder hebben gedeclareerd dan aan premie is betaald. Daarentegen is de WAO-opbrengst wederom fors hoger (€ 3 mln) dan begroot (€ 0,6 mln). Ook is door de toezegging van OCW om het restant van de subsidie Stimulans alternatief aan te wenden voor het project Intensivering aanpak

een extra vergoeding vrijgevallen ten gunste van het resultaat dat niet was begroot (€ 0,7 mln). Tot slot is de subsidie voor de vervangingspools door het ministerie niet gecontinueerd (- € 0,7 mln).

De kosten voor de BGZ zijn lager dan voorzien doordat enkele projecten later zijn opgestart. De kosten voor de uitvoering zijn hoger dan voorzien door de toegenomen kosten van de veldcontroles (+€ 0,6 mln), de voorbereidingskosten voor het project Modernisering VF (+€ 0,3 mln) en kosten bestuursbureau (+ € 0,5 mln).

Rotterdam, 31 augustus 2011

P.H. Holthuis

Voorzitter van het Bestuur

•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•

Overige gegevens

Aan: Het Bestuur van Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs te Den Haag gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de rekening van baten en lasten over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een over-zicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het Bestuur

Het Bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het Bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het Bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Vervangingsfonds en Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 31 augustus 2011

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

W.A. Touw RA

Statutaire regeling resultaat en resultaatbestemming

De statuten bevatten geen bepalingen aangaande de resultaatbestemming. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 31 augustus 2011 is besloten het resultaat als volgt te bestemmen:

- Het negatieve resultaat reguliere vervanging, alsmede het resultaat Uitvoering en de Overige Resultaten ter grootte van in totaal € 11,780 mln. wordt ten laste gebracht van de Reserve Vervangingsfondsactiviteiten;
- Het negatieve resultaat Gedecentraliseerd Verlof groot € 2,598 mln. wordt ten laste gebracht van de Reserve Gedecentraliseerd Verlof;
- Het negatieve resultaat Noodfonds (verantwoord onder Overige Kosten) van € 0,1 mln. wordt ten laste van de Reserve Noodfonds-activiteiten gebracht;
- Het negatieve resultaat BGZ ad € 4,882 mln. wordt ten laste van de Reserve BGZ gebracht;
- Het negatieve resultaat Vrijwillige Verzekering van € 3,442 mln. wordt ten laste van de Reserve Vrijwillige Verzekering gebracht.

- •
- •
- •
- •
- •
- •
- •
- •
- •
- •
- •